

Problematika kontroly vstupu osôb do objektu a odchodu z neho

The Issue of Entry and Exit Checks of Persons Entering or
Leaving a Property

Rudolf Chovanec

Bakalárska práca
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Rudolf CHOVANEC**
Osobní číslo: **A09228**
Studijní program: **B 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Problematika kontroly vstupu osob do objektu a kontroly odchodu z něj.**

Zásady pro vypracování:

1. Seznamte se s problematikou kontroly vstupu osob do střeženého objektu a jejich kontroly při odchodu z něj.
2. Specifikujte hlavní místa, prostředí a důvody kontroly.
3. Vyhodnoťte a definujte moderní efektivní způsoby kontroly vstupu do střeženého objektu a odchodu z něj, včetně komunikace s kontrolovaným v souvislosti s profesní obranou.
4. Zpracujte metodickou pomůcku kontroly osob při vstupu do objektu a při odchodu z něj.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. ČERNÝ, P. – GOETZ, M. Manuál obranné střelby. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s. 2004. 214 s. ISBN 80 - 247 - 0739 - X.
2. MALÁNÍK, Z. Přednášky z předmětu Speciální tělesná příprava. 2000 - 2009.
3. MATRAS, A. Sebeobrana. 6. vyd. Praha: Naše vojsko, 1959. 270 s. 56 / III - 10. - D 593096.
4. POLÁK, J. Jak přežít terorismus. 1. vyd. Kladno: Nakladatelství Jama, 2001. 203 s. ISBN 80 - 902374 - 3 - 6.
5. SDE-OR, I. - YANILOV, E. Krav Maga. Umění čelit ozbrojenému útočníkovi. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2003. 246 s. ISBN 80 - 206 - 0689 - 0.
6. SÝKORA, M. Psychologie ve služební činnosti strážníka obecní (městské) policie a strážného civilní bezpečnostní služby. 1. vyd. Praha: Armex - Trivis Praha, 1997. 70 s. ISBN 80 - 902283 - 3 - X

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Zdeněk Maláník

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce:

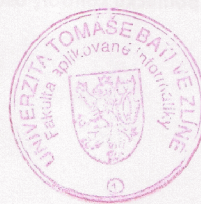
24. února 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

25. května 2012

Ve Zlíně dne 24. února 2012

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

L.S.

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Cieľom mojej bakalárskej práce je bližšie objasniť problematiku kontroly vstupu a výstupu z priemyselnej zóny.

Teoretická časť sa úvodom zameriava na prostredie, ktoré je doplňované kontrolnými vrátnicami, zariadeniami, ktoré napomáhajú, zaznamenávajú a uľahčujú kontrolu osôb, áut a batožín. Ďalej je v teórii rozoberaná metóda kontroly osôb, áut, batožín na vrátniciach. V teoretickej časti sú tiež uvedené aj základné obranné chvaty, ktoré sú pre SBS pracovníkov kladným a potrebným prínosom.

V praktickej časti som tiež uvádzal poznatky, ktoré som nadobudol pri návšteve rôznych kontrolných stanoviskách. Sú opisované nedostatky, ktoré sa vyskytujú pri kontrole osôb, áut, batožín. Tiež sú rozpísané stanoviská kontrol podrobnejšie teda rozdelenie na osobnú a kontrolu pre vozidlá. Na konci práce sú opísané obranné techniky, ktoré používa súkromná bezpečnostná služba na vrátnici v prípade napadnutia.

Kľúčové slová: vrátnica, súkromná bezpečnostná služba, ostraha, priepustková služba, signalizácia, detektor, vstupná kontrola, výstupná kontrola, röntgeny, batožina, osoba, náklad, obrana

ABSTRACT

The aim of this bachelor thesis is to clarify issues of checks in and checks out from industrial zone in more details.

Theoretical part is aimed at environment completed by control gateway. These gateway help to record and facilitate control of persons, cars and luggage. Further the theoretical part analyses a method of control of persons, cars and luggage at gateway. Basic defensive holds are mentioned in the theoretical part, as well. These defensive holds are positive and useful benefits for security workers.

I introduce knowledge I gained during my visits of different checkpoints. I describe shortages occurring in control of persons, cars and luggage. The checkpoints are described more in details – division of control of persons and control of cars. In the end of the bachelor thesis are described techniques used by private security service at checkpoints in case of attack.

Keywords: Gateway, private security service, security guards, attendance service, signalling, detector, check in, check out, x-ray machines, luggage, person, cargo, defence.

PodĎakovanie:

Ďakujem vedúcemu bakalárskej práce Ing. Zdeňku Maláníkovi za rady, odborné informácie a čas, ktorý mi venoval. Tiež by som chcel poďakovať rodine a priateľom za podporu a trpezlivosť.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 DEFINÍCIA PROSTREDIA	13
1.1 KONTROLNÁ PRIEPUSTKOVÁ SLUŽBA	14
1.2 FYZICKÁ OSTRAHA	17
1.2.1 Režimová ochrana	19
1.2.2 Podnikové a organizačné smernice	19
1.2.3 Zákony k smerniciam	20
1.3 TECHNICKÁ OCHRANA	21
1.3.1 Vstupy pre dopravné prostriedky a osoby	22
1.3.1.1 Vstupy pre osoby	23
2 METÓDY KONTROLY	25
2.1 OSOBNÁ KONTROLA A KONTROLA BATOŽÍN	25
2.1.1 Detektory kovov	27
2.1.2 Rámové detektory kovov	27
2.1.3 Ručný detektor kovu	28
2.1.4 Bezpečnostné röntgeny	29
2.1.5 Personálny röntgen	29
2.2 METÓDA KONTROLY VOZIDIEL A NÁKLADOV	30
2.2.1 Ručné zrkadlá a zrkadielka	30
2.2.2 Gama detektory	30
2.2.3 Röntgeny pre kontrolu vozidiel	31
2.3 KONTROLA DOKLADOV	31
2.3.1 Kontrola dochádzky	32
3 NASADENIE PROFESNEJ OBRANY	32
3.1 METÓDY RIEŠENIA SITUÁCIE PROFESNEJ OBRANY	32
3.2 FORMY RIEŠENIA SITUÁCIE PROFESNEJ OBRANY	34
3.2.1 Faktory zásadne ovplyvňujúce riešenie situácie profesnej obrany	36
3.3 ASPEKTY RIEŠENIA SITUÁCIE PROFESNEJ OBRANY	36
3.4 KONTAKTNÝ SPÔSOB RIEŠENIA SITUÁCIE	38
3.4.1 Ochrana proti bodnej zbrani	39
3.4.2 Spodný bod do brucha	39
3.4.3 Bolestivé chvaty a uchopenia	40
3.4.4 Kopy a obrana proti nim	42
3.4.5 Útok a obrana proti útočníkovi ozbrojenému pištoľou	43
II PRAKTICKÁ ČÁST	47
4 VRÁTNICE	48

4.1	OSOBNÁ VRÁTNICA	50
4.2	VRÁTNICA PRE OSOBNÉ A NÁKLADNÉ VOZIDLÁ	52
4.2.1	Automatické rozpoznávanie evidenčných čísel	55
4.3	VRÁTNICA KOMBINOVANEJ KONTROLY	56
5	TECHNICKÉ PROSTRIEDKY ZAISTŮJÚCE VSTUPY DO CHRÁNENÝCH OBJEKTOV	57
5.1	KONTROLA OSÔB	57
5.1.1	Ručné detektory kovu a prax	57
5.1.2	Detekčné rámy	58
5.2	PROSTRIEDKY A NEDOSTATKY PRE KONTROLU BATOŽÍN	58
5.2.1	Jednanie pri zistenej krádeži	59
5.3	METÓDY A NEDOSTATKY PRE KONTROLU VOZIDIEL	60
6	DOPORUČENIA PRE STRÁŽNIKOV	61
6.1	TELESKOPICKÁ TYČ	62
6.2	OBRANA PROTI PIŠTOLI	63
6.3	OBRANA PROTI NOŽI	63
6.3.1	Zadržanie útočníka	64
6.4	OBRANA PROTI ÚTOKU BEZ ZBRANE	65
6.5	KONTROLY A KOMPLIKÁCIE	66
	ZÁVER	69
	ZÁVER V ANGLIČTINE	70
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	71
	ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK	73
	ZOZNAM OBRÁZKOV	74

ÚVOD

Objektová bezpečnosť je zložitým procesom, ktorým zaisťuje personálna a technická ostraha objektu tak aby narušenie, napadnutie, krádež informácií bolo eliminované na minimum. Vstup do objektu je teda miesto určené pre vstup a výstup osôb z objektu a miesto určené pre vjazd a výjazd dopravných prostriedkov. Objekt je teda pod vlastníkom štátu alebo právnickej či fyzickej osoby, ktorá užíva objekt na svoje potreby a je teda povinná zabezpečiť daný objekt i týmto smerom. Momentálne žijeme v dobe, kedy sú úplne reálne napadnutia, krádeže alebo rôzne teroristické útoky, ktoré majú veľmi negatívny vplyv na správny chod spoločenského života alebo bezchybný a bezpečný chod firmy. Dôvodov na útoky teda hrozieb je veľa od náboženských cez ideologické, konkurenčné, militantné až po rôzne zistené dôvody. Firmy a ďalšie spoločenské podujatia musia spraviť všetko preto, aby sa ľudia v daných objektoch alebo zónach cítili bezpečne, a tak musia často podstúpiť k rôznym prehliadkam a obmedzeniam. Do ochrany objektu zapájame opatrenia fyzickej ostrahy objektu technické prostriedky a samozrejme režimové opatrenia. Pracovníci vykonávajúci túto potrebu musia byť zdatní, zodpovední a vyškolení zamestnanci, ale potreby sú samozrejme stupňované vzhľadom na požiadavky, ktoré sú vyžadované od rôznych stupňov bezpečnostných potrieb. Dĺžka prístupovej trasy od stanoviska určeného pre výkon fyzickej ostrahy objektu k vstupu do najvzdialenejšej fyzickej ostrahy nemôže byť dlhší ako 500 metrov. Povinnosťou pracovníkov ostrahy objektu a priemyselných zón je robiť všetko preto, aby si splňali svoje úlohy pre ostrahu a aby nepodceňovali situácie, ktoré vznikajú, takže musia vedieť ako reagovať na dané situácie či už bežné alebo mimoriadne, aby ich zvládli čo najefektívnejšie. Zapájané sú rôzne bezpečnostné agentúry, ktoré sú vyberané. Bohužiaľ na Slovensku a v Českej republike väčšinou nie je taký prísny samostatný zákon, ktorý by upravoval špecifiká tohto oboru tak ako je to v iných štátoch. Mal by byť kladený dôraz na vzdelanie, prax, psychologický profil a v poslednej miere jazykové znalosti. Technické prostriedky sú bezpečnostným prvkom na zabránenie, sťažovanie neoprávneného vniknutia alebo úniku z daného objektu prípadne ako informačná zvesť pre vstupujúcich. Na danom mieste je ostraha posilnená kamerovým systémom a teda prispieva na jej efektívite či už pri identifikácii alebo ako dôkazový materiál. Režim vstupu a výstupu osôb a vjazdu a výjazdu dopravných prostriedkov oprávnených v jazdu do objektu sa stanovuje v určených pravidlách teda spôsobom kontroly. Tiež je stanovený postup pri vnášaní a vynášaní utajovaných skutočností. Takisto pre osoby vstupujúce do objektu sú stanovené pravidlá aby nehrozilo riziko, že sa zoznámia s utajovanými skutočnosťami. Existujú aj zoznamy, kde sú osoby oprávnené vstupovať do objektu a tiež zoznam dopravných prostriedkov určených pre

vjazd do objektu. Toto oprávnenie vydáva spoločnosť, ktorá firmu vlastní. Oprávnenie vstupu osôb, teda návštevy musí byť jednoznačne identifikovateľné s postupom vykonávania daných bodov. Za toto je zodpovedný personál, ktorý návštevu sprevádza. Kontrola do zabezpečených zón je pomerne komplikovaná, pretože tu hrozia veľké riziká, ktoré ohrozujú často zdravie a životy mnohých ľudí. Proces kontroly sa neustále mení, rozvíja a teda sa prispôsobuje dnešným podmienkam a rizikám. V práci sa ďalej dozvieme viac o ostrahe pri vstupe a výstupe z priemyselných zón.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DEFINÍCIA PROSTREDIA

K hlavným úlohám každého podniku patrí samozrejme vonkajšia teda obvodová ochrana vlastných alebo užívaných objektov. Obvod objektu teda charakterizujú jeho administratívne hranice. Požiadavku na obvodovú ochranu je, aby fungovala po celom obvode objektu. Základ obvodovej ochrany spravidla tvorí oplotenie teda bariéry. Tieto bariéry však bez fyzickej ochrany či výjazdovej zásahovej skupiny reagujúcej na signál elektronickej zabezpečovacej signalizácie nemôžu bezpečne zabrániť preniknutiu. Dôležitou súčasťou obvodovej ochrany je samozrejme aj osvetlenie. Obvodová ochrana býva najčastejším spôsobom ochrany objektu a skladá sa :

- z ochrany obvodu objektu a zaistenia jeho nepriepustnosti
- z priepustkových miest vrátne a podobne

Základom takejto ochrany je z pravidla fyzická ochrana objektu dopĺňovaná technickými prostriedkami ochrany, buď mechanickými alebo elektronicnými. Táto ochrana nespočíva v priamom odhaľovaní spáchaných protiprávných jednaniach teda priestupkových alebo trestných činov, ale zohráva významnú úlohu v prevencii proti nim. Ochrana majetkov podnikateľských subjektov pred protiprávnym jednaním (kriminalitou, krádežou) a inými mimoriadnymi udalosťami, ktoré priamo či následne ohrozujú alebo poškodzujú záujmy majiteľov je kategóriou, ktorá v poslednej dobe získava čoraz viac významu. Tento trend silnejúceho významu ochrany objektu ovplyvňuje hlavne:

- nepriaznivá bezpečnostná situácia spočívajúca hlavne v značnom ohrození majetku rôznymi formami
- vývoj majetkovej kriminality, hlavne krádežou, vlúpaním, prepadnutím, a ďalšími majetkovými protiprávnymi jednaniami
- zmena spoločenského vlastníctva v súkromné, čím sa pozitívne mení záujem vedenia podniku na ochranu majetku
- aktívne pôsobenie poisťovní prostredníctvom ekonomických nástrojov poisťnej politiky

- skutočnosť, že dodávatelia a konštruktéri bezpečnostných služieb zvyšujú kvalitu poskytovaných služieb, čím nútia aj ďalšie podnikateľské subjekty venovať týmto otázkam pozornosť.

Za rýchlym rozvojom týchto podnikateľských aktivít u nás pomerne zaostáva záujem o ochranu majetku a osôb v objektoch podnikateľských subjektoch. Účinnějšía ochrana vyžaduje však realizáciu odborných činností za použitia ako fyzickej ochrany tak aj technickej. Cieľom špecifických odborných bezpečnostných činností je minimalizovať a pokiaľ je možno, celkom eliminovať riziká odcudzenia, zničenia či zneužitia majetku firmy a rizika napadnutia osôb v objektoch firmy. (Brabec et al., 2001)

1.1 Kontrolná priepustková služba

Kontrolnou priepustkovou službou, teda priepustkovou činnosťou je zabezpečovaná ochrana a režim vstupov do objektu či priestoru. V rámci kontrolnej priepustkovej služby pracovník fyzickej ochrany hlavne:

- zabráňuje vstupu osôb a vjazdu vozidiel bez platného oprávnenia
- zabráňuje neoprávnenému vnášaniu alebo vynášaniu prípadne navážaniu či vyvážaniu určitých predmetov, materiálu, polotovaru, výrobkov a podobne
- kontroluje a eviduje prichádzajúce a odchádzajúce osoby a prichádzajúce a odchádzajúce vozidlá
- poskytuje v potrebnom rozsahu informácie návštevníkom objektu a zaisťuje dodržanie stanoveného režimu návštev
- vedie stanoveným spôsobom knihu príchodov a odchodov
- odomyká a zamyká v stanovenú dobu vchody a vstupy do objektu
- podľa stanovených zásad a pravidiel vydáva kľúče od jednotlivých priestorov oprávneným osobám a k tomu je tvorená príslušná dokumentácia
- ak je to stanovené vo smerniciach, sprevádza návštevy do objektu
- spravidla plní úlohu ohlásenia požiaru a ekologických havárií
- plní ďalšie dôležité špecifické úlohy

Pri ochrane bezpečnostných záujmov podnikateľského subjektu je kontrolná priepustková služba spravidla kombinovaná s niektorou z ďalších foriem fyzickej ochrany. Kontrolnou priepustkovou službou sú zaisťované vchody a vjazdy teda vstupy do objektu či priestoru. Inými než priepustkovými vstupmi by nemal byť vstup alebo vjazd, vchod alebo odjazd možný. Kontrolnú priepustkovú službu je treba chápať ako špecifickú formu kontrolnej činnosti (Brabec, 1996).

Kontrolná priepustková služba zahŕňa:

a) kontrolu prichádzajúcich a odchádzajúcich osôb

Rozsah kontroly prichádzajúcich a odchádzajúcich osôb musí byť stanovený vo smerniciach pre ochranu objektu alebo priestoru a musí byť aj definovaný zamestnancom firmy v podobe firemného (interného) normatívneho aktu napríklad nariadenie majiteľa riaditeľa a podobne (Brabec, 1996).

Tiež pre potreby návštevníkov v podobe návštevneho postupu zverejneného na kontrolných priepustkových stanoviskách. Nebezpečenstvo ohrozenia bezpečnostných záujmov firmy súvisí priamo alebo nepriamo s činnosťou takzvaných tretích činných osôb. V súvislosti s priepustkovou službou ako formou fyzickej ochrany je na takzvané tretie cudzie osoby kladený vyšší dôraz. Ide o priepustkovú službu na kontrolných stanoviskách teda spravidla vrátniciach. Z hľadiska ochrany bezpečnostných záujmov firmy je potrebné mať prehľad o tom, ktoré osoby sa v konkrétnej dobe v chránenom objekte či priestore nachádzali alebo nachádzajú a za akým účelom. Táto informácia je ale dôležitá aj z hľadiska vlastnej bezpečnosti osôb nachádzajúcich sa v chránenom objekte či priestore a to hlavne pri vzniku mimoriadnych udalostí. Kontrola prichádzajúcich a odchádzajúcich osôb tiež slúži k zisteniu a evidencii vecí vnášaných do objektu či priestoru alebo vynášajúcich z objektu či priestoru. Pracovníci fyzickej ochrany objektu či priestoru pri zaisťovaní ostrahy a ochrany objektu či priestoru potrebujú aktuálne informácie o osobách a veciach nachádzajúcich sa v objekte či priestore. Tieto aktuálne informácie sú potom veľmi významné pre vnútornú ochranu firmy alebo detektívnu či spravodajskú ochranu firmy. Tieto otázky sú však predmetom ďalšej časti tohto pojednávania. Je chybou ak na kontrolnom priepustkovom stanovisku teda vrátnici nie je jednoznačne stanovená kontrola totožnosti osôb podľa dokladov a zapisovanie návštev. Takáto situácia má negatívny motivačný vplyv. Pracovník fyzickej ochrany si potom pripadá zbytočný a vedie to spravidla aj k tomu, že neplní riadne ani ostatné povinnosti. Pracovník fyzickej ochrany na kontrolnom priepustkovom stanovisku

(vrátnici) musí byť plno zamestnaný, ale nemôže byť preťažený. Rovnako ako nevyužitý aj preťaženie pracovníka fyzickej ochrany má negatívny motivačný vplyv (Brabec, 1996).

b) kontrolu zmiešanú

Na kontrolných priepustkových stanoviskách teda vrátniciach je zavedené členenie na kontrolu osôb a kontrolu vozidiel a nákladov iba u väčších objektov. Spravidla sa však na kontrolných priepustkových vrátniciach robí súčasne ako kontrola osôb, tak kontrola vozidiel a nákladov. Pri zmiešanej kontrole je potreba spraviť dôkladnú bezpečnostnú analýzu kontrolného zmiešaného stanoviska, správne zhodnotiť frekvenciu pohybu osôb a vozidiel na kontrolnej vrátnici, zhodnotiť odpovedajúce riziká a správne stanoviť potrebný počet pracovníkov kontrolnej priepustkovej služby. Najčastejším nedostatkom v tomto smere je skutočnosť, že potrebná bezpečnostná analýza kontrolného priepustkového stanoviska nie je robená, na vrátnici býva iba jeden, maximálne dvaja pracovníci fyzickej ochrany, ktorí pri najlepšej snahe nie sú schopní požadované úlohy zaistiť. Je potrebné vidieť, že poddimenzovanie vrátnice pracovníkmi fyzickej ochrany je významným negatívnym motivačným vplyvom. Pracovníci sú si vedomí, že rozsah úloh kontrolného priepustkového stanoviska nedovoľuje perfektné splnenie úlohy, ktoré by zvládnuť mohli (Brabec, 1996).

c) kontrolu stavu

Kontroly prichádzajúcich a odchádzajúcich osôb a kontroly prichádzajúcich a odchádzajúcich vozidiel a ich nákladov patrí ku klasickým úlohám fyzickej ochrany objektov či priestorov tiež kontrola stavu. Táto kontrola tvorí obsahovo samostatnú kategóriu a súvisí spravidla s opatrením k ochrane životného prostredia, ochrane požiarnej bezpečnosti, ochrane hygienických predpisov, ochrane pred vznikom havárii a podobne. V tomto smere môžu byť pracovníkom fyzickej ochrany plniacim úlohy na kontrolných vrátniciach stanovené špecifické úlohy. Tak isto však môžu byť vytvorené špecificky zamerané kontrolné stanoviská, na ktorých vykonávajú službu pracovníci fyzickej ochrany objektu. Takáto kontrola môže byť vykonávaná priamym dohľadom ale tiež na diaľku za využitia elektronických monitorovacích systémov umiestnených spravidla na kontrolných priepustkových či špecifických kontrolných pracoviskách. Typickým príkladom tejto

kontroly sú kontroly teploty vody, teploty vzduchu, stavov tlakov rôznych nádrží a zásobníkov, elektrického napätia a podobne. Môže sa jednať aj o diaľkový elektrický dohľad nad činnosťou automatizovaných kotolní, automatizovaných čerpacích a prečerpávajúcich staníc a podobne. Jedná sa o viacfunkčný spôsob kontroly. Súbežne s kontrolou stavov sú na vrátniciach spravidla plnené ďalšie úlohy ku kontrole osôb a kontrole vozidiel. Zaisťovanie aj tejto kontroly je vlastne naplňovaním komplexnosti poskytovaných služieb. Vedľa definície kontrolných opatrení ako kontrolných osôb, tak kontroly vozidiel a nákladov alebo kontroly stavov je potreba vo smerniciach zakotviť spôsob toku informácií. Pokiaľ nie sú zohľadnené efektívne pravidlá kontroly a toku informácií vyplývajúcich z kontroly, je činnosť kontrolnej priepustkovej služby neefektívna a neúčinná. S ohľadom na neexistenciuobecne viazanej právnej normy, ktorá by upravovala činnosť pracovníkov fyzickej ochrany objektu na kontrolných priepustkových stanoviskách je potrebné aby vedenie podnikateľského subjektu pre ktorých je ochrana zaisťovaná, vydalo podnikovým predpisom či smernici záväzné pokyny a to nasledujúce:

- pre pracovníkov fyzickej ochrany u vlastnej ochrany objektov samostatne, u ochrany objektov zaisťovanou súkromnou bezpečnostnou agentúrou v spolupráci s ňou
- pre zamestnancov podniku, lebo je potreba týmto zamestnancom podniku uložiť povinnosť rešpektovaním pracovníkov fyzickej ochrany pri plnení ich povinností, čím sa znižuje nebezpečie konfliktných situácií

Porušením takýchto povinností zo strany zamestnancov je správne považovať za hrubé porušenie pracovnej kázně, čo je potreba zakotviť v záväzných pravidlách publikovaných v podnikovej smernici.

- pre návštevníkov objektu firmy v záväznom návštevnom poriadku objektu, ten stanoví za akých podmienok je možné do objektu vstúpiť (Brabec, 1996).

1.2 Fyzická ostraha

Strážna služba je jednou z foriem súkromných bezpečnostných služieb zaisťujúca ochranu majetku a osôb z pravidla na komerčnej báze (Brabec, 1995).

S ohľadom na ľudský faktor táto forma v sebe koncentruje životné skúsenosti, návyky a profesionálne schopnosti, ktoré tiež popisujú:

- rozhodovací proces pracovníka ochrany a ostrahy a tím umožňujú v ňom vyberať najvhodnejšiu z daných variant riešenia bezpečnostnej situácie
- kvalitu výkonu služby pracovníkov ochrany a ostrahy

Najhlavnejšia skutočnosť je teda to, že fyzická ochrana ako jediná v prípade nutnosti je schopná spraviť zásah (zárok) k odvráteniu daného nebezpečenstva. Tým sa aktívne podieľa na zmarenia tohto zámeru narušiteľa a umožňuje teda opatrenie k jeho dolapeniu. Preto tiež aj tam kde sú v širokom rozsahu použité technické prostriedky ochrany je potrebné aby boli doplnené práve fyzickou ochranou. Fyzickú ochranu teda z hľadiska členíme na:

a) Časová

- dodržanú na pracovnú dobu - fyzická ochrana je vykonávaná iba v dobe pracovnej doby daného subjektu
- stálu - ochrana je vykonávaná stále celých 24 hodín denne
- nárazovú - fyzická ochrana je vykonávaná iba podľa daných potrieb určitej organizácie

b) Podľa veľkosti výkonu

- priepustková - jedná sa o službu informátorov a strážnych pracovníkov vo vrátniciach objektu a pri výkone iných druhov priepustkovej služby.

Daná fyzická ochrana je v týchto prípadoch vykonávaná na pevných stanoviskách.

Bezpečnostné situácie zahŕňajú v rámci zaistenia danej fyzickej bezpečnosti veľmi široké spektrum rôznych udalostí. Takéto reakcie vyžadujú určené a špeciálne pripravené osoby schopné zaistiť bezpečnosť chránených aktív efektívnou cestou a s minimálnymi dopadmi. Fyzická ostraha zaisťujúca ostrahu určeného objektu plní v tejto oblasti významnú úlohu. Svojou trvalou či dočasnou prítomnosťou v objekte organizácia je schopná v súlade s režimovými opatreniami zaistiť ochranu aktív. Jedná sa predovšetkým o odhalenie a zadržanie narušiteľa, zamedzenie krádeži aktív a podobne. Väčšina organizácii zaisťuje svojou fyzickou ochranou ako službu poskytovanú iným právnym subjektom s pravidla súkromnou bezpečnostnou službou. Zaisťovanie fyzickej ochrany ostrahou býva podstatne finančne najnákladnejší spôsob zaistenia bezpečnosti (Luděk a kol., 2011).

1.2.1 Režimová ochrana

Režimovú ochranu tvorí administratívno – organizačné opatrenie na zabezpečenie chránených záujmov a tiež hodnôt. Tvorí ju systém poriadku a tiež režimu, jeho zabezpečenie a kontrola.

Režimové opatrenie predstavuje teda procesné naplnenie bezpečnostnej politiky organizácie (inštitúcie, firmy). Cieľom režimových opatrení je stanoviť zásady, pravidlá, oprávnenie pri pohybe zamestnancov a ďalších osôb v priestoroch organizácie, spôsob nakladania s bezpečnostne dôležitými prvkami, pravidlá vykonávania bezpečnostných kontrol vnášania a vynášania materiálu a podobne. Režimové opatrenie by malo byť navrhnuté tak, aby príliš neobmedzovala pohyb osôb v objekte organizácie a súčasne zaistila požadovaný stupeň bezpečnosti. Významnú úlohu v tejto oblasti zohráva systém kontroly vstupu teda prístupový systém (Luděk et al., 2011).

U režimovej ochrany sú dôležité nasledovné aspekty :

- **Vstupný a výstupný režim** osôb a motorových vozidiel, ktorý zahŕňa kontrolu vstupu a výstupu zamestnancov, návštev a motorových vozidiel do objektu a z objektu, t.j. ide o stanovenie podmienok vstupu do objektu na základe povolení, preukazov a v konkrétnom čase teda v pracovnom alebo mimo pracovnom.
- **Materiálový a expedičný režim** zahŕňa kontrolu prepravy evidovaného materiálu za účelom zabránenia jeho rozkrádaniu.
- **Prevádzkový režim** zahŕňa zabezpečenie plynulosti a bezpečnosti prevádzky v objekte ako aj činnosť pri mimoriadnych okolnostiach.
- **Kľúčový režim** zahŕňa označenie, pridelovanie a odovzdávanie kľúčov, výmenu zámkov v dôležitých častiach objektu ako aj pečatenie miestností v ktorých sa nachádzajú dôležité, resp. utajované materiály (Falisová, 1994).

1.2.2 Podnikové a organizačné smernice

Podnikové a organizačné smernice určujú jednotný postup pre pracovníkov SBS pri dôležitých organizačných opatreniach. V niektorých podnikoch je vydávaný a pravidelne aktualizovaný zoznam platných smerníc. Smernice sa zaoberajú širokým okruhom tém. Od

stanovenia rozsahu kontroly či už osôb, nákladných áut až po prísnosť kontroly pri vstupe a výstupe z priemyselnej zóny. Smernice sú spracované odborným kolektívom spolupracovníkov riaditeľa. Ďalším pracovníkom sú zaslané pre vyslovenie pripomienky. Po vypracovaní sú smernice predložené riaditeľovi podniku pre schválenie. Na rozdiel od príkazu majú smernice dlhodobější charakter a obecnú platnosť, ktorá ich činí záväznými. Smernice sú obyčajne texty väčšieho až niekoľkostranového rozsahu, ale nie je to pravidlom. Sú teda smernice platné vo firme pre pracovníkov súkromnej bezpečnostnej služby. Ale často krát sa tiež stáva že súkromná bezpečnostná služba má svoje platné smernice podľa ktorých sa riadi pri kontrole na vrátniciach (Vladislav, 2008).

1.2.3 Zákony k smerniciam

Prípustné riziko § 31 : Trestný čin nespácha, kto v súlade s dosiahnutým stavom poznania a informáciami, ktoré mal v dobe svojho rozhodovania o ďalšom postupe, vykonáva v rámci svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie spoločensky prospešnú činnosť, ktorou ohrozí alebo poruší záujem chráneným trestným zákonom, ak nie je možné spoločensky prospešného výsledku dosiahnuť inak. Nejde o prípustné riziko, ak taká činnosť ohrozí život alebo zdravie človeka, bez toho aby bol k nemu v súlade s iným právnym predpisom súhlas alebo výsledok ku ktorému smeruje z cela zrejme neodpovedá miere rizika alebo realizácie tejto činnosti zrejme odporuje požiadavkám iného právneho predpisu, verejnému záujmu, zásadám ľudskosti alebo sa prieči dobrým mravom (Zákony a kurzy 2012).

Nutná obrana - § 29 Trestného zákonníku : Čin inak trestný, ktorým niekto odvráti priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom. Nejde o nutnú obranu pokiaľ bola zjavne neprimeraná spôsobu útoku. Patrí medzi takzvané okolnosti vylučujúce protiprávnosť teda skutok, ktorý by bol za normálnych okolností posudzovaný ako trestný čin a ten kto taký skutok spácha by bol potrestaný je za splnenia určitých podmienok beztrestný (Mujglock, 2007).

Podmienky nutnej obrany :

- útok ohrozuje spoločenské vzťahy a záujmy chránené trestným zákonom – život, zdravie, majetok
- útok priamo hrozí alebo trvá

- primeranosť obrany

Krajná núdza - § 28 Trestného zákonníku : Čin inak trestným, ktorým niekto odvracia nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému týmto zákonom, nie je trestným činom (Mujglock, 2007).

Podmienky krajnej núdze :

- odstraňuje sa nebezpečenstvo
- nebezpečenstvo hrozí priamo teda bezprostredne
- nebezpečenstvo nie je možné za daných okolností odvrátiť inak
- spôsobený následok, nesmie byť zrejme rovnako závažný alebo ešte závažnejší ako ten, ktorý hrozil
- ten komu nebezpečenstvo hrozí, nemá povinnosť ho znášať

Zadržanie osoby podozrivej - § 76 odsek 2 : Osobnú slobodu osoby, ktorá bola pristihnutá pri trestnom čine alebo bezprostredne potom, smie obmedziť ktokoľvek, pokiaľ je to nutné k zaistení jej totožnosti, k zamedzeniu úteku alebo k zaisteniu dôkazov. Je však povinný túto osobu odovzdať ihneď policajnému orgánu. Príslušníka ozbrojených síl môže tiež odovzdať najbližšiemu útvaru ozbrojených síl alebo správcovi posádky. Ak nie je možné takúto osobu ihneď odovzdať, je potrebné niektorému z uvedených orgánov obmedzenie osobnej slobody bez odkladu oznámiť (Mujglock, 2007).

1.3 Technická ochrana

Súčasne s fyzickou ostrahou predstavujú technické prostriedky fyzickej bezpečnosti základné bezpečnostné opatrenie fyzickej bezpečnosti objektu. Cieľom technických prostriedkov je podporiť realizáciu režimových opatrení, skvalitniť činnosť fyzickej ostrahy a odradiť narušiteľa od jeho činu prípadne mu činnosť sťažiť. Vstupy a vjazdy sú súčasťou obvodovej bariéry objektu a zabezpečujú vstup alebo vjazd do chráneného objektu. Výrazne ovplyvňujú bezpečnosť objektu a je potrebné venovať im náležitú pozornosť. Zaisťujú bezpečnosť pred voľným vniknutím na chránený pozemok, ale aj vzájomné optické spojenie voľne prístupného a kontrolovaného priestoru. Z hľadiska bezpečnosti chráneného objektu z dôvodu jednoduchšej kontroly vstupu do objektu a eliminácii pokusov o neoprávnený

vstup by mal by byť počet vstupných jednotiek čo najnižší a ich bezpečnostná úroveň by mala zodpovedať bezpečnostnej úrovni obvodovej bariéry (Kyklopa, 2012).

Najvhodnejším riešením vstupu a vjazdu sú: bránky, brány, závory, turnikety, bezpečnostné priepusty. Môžeme ich deliť na dve základné skupiny a to na vstupy pre dopravné prostriedky a vstupy pre osoby.

1.3.1 Vstupy pre dopravné prostriedky a osoby

Brány - umožňujú prechod motorového vozidla ako aj iných dopravných prostriedkov. Konštrukčne sú riešené ako jedno alebo dvojkrídlové dvere šírky 2,5 až 3 m. Výška brány je ovplyvnená oplotením, ktorého je súčasťou. Brána sa skladá z nosných stĺpikov (oceľových, betónových, oceľovo betónových, ktoré slúžia na pripevnenie závesov brány, ďalej sa skladá z bránového krídla, zámku, zástrčiek, závesov a iných doplnkových zariadení. Konštrukcia krídla brán v oplotení je väčšinou z vystuženého oceľového rámu vyplneného tyčovou oceľou (Kyklopa, 2012).

- **Posuvné** - pri automatickom otváraní brán patria medzi najpoužívanejšie

Konštrukčne môžu byť riešené:

- s posuvom po koľajnici umiestnenej v zapustenej drážke v zemi po ktorej sa pohybujú vodiace kolieska
- samonosné, ktorých posun zabezpečuje elektromotor s prevodom na ozubené koleso po ktorom sa posúva hrebeňová lišta
- **Otváracie** - otvárajú sa teleskopickou pohonnou jednotkou umiestnenou na vnútornej strane každého krídla brány, ktorá umožňuje otvorenie krídla brány v uhle do 115°
- **Otočné** - podľa šírky uzatváraného priestoru sú konštrukčne riešené ako jedno alebo dvojkrídlové s uhlom otvárania až 180°. Dvojkrídlové brány majú obtiažnejšie zabezpečenie proti prieniku ako jednokrídlové, pretože musia mať namontovaný uzamykací systém pre jedno aj druhé krídlo. Tieto musia byť samostatne spevnené a zaistené opernými závorami proti otvoreniu
- **Teleskopické (nazývané výsuvné)** - používajú sa pri nedostatku priestoru na ľavej alebo pravej strane posuvných brán. Skladajú sa z ohýbaných hliníkových alebo

antikorových profilov postupne sa zasúvajúcích do seba. Podľa konštrukčného riešenia sa jedná o vertikálne výsuvné alebo horizontálne posuvné teleskopické brány. Ich nevýhodou sú vzhľadom na ich zložité konštrukčné riešenie dosť vysoké finančné náklady na ich montáž. Na niektoré typy brán (posuvné) je možné pre zvýšenie ich pasívnej bezpečnosti použiť nadstavce, ktoré môžu byť z ostatného drôtu, žiletkového drôtu alebo ozubeného nerezového hrebeňa (Kyklopa, 2012).

Závory - z bezpečnostného hľadiska majú len kontrolnú funkciu a nezabraňujú násilnému vniknutiu (najmä osôb) do objektu. Pracujú na princípe sklápavej jednoramennej jeden alebo viackrát lomenej páky. Pri obvodovej ochrane objektov bariérami so zvýšenou alebo vysokou pasívnou bezpečnosťou sa používajú len ako doplnkové zariadenie otvorených brán pri vjazde motorového vozidla do chráneného priestoru. Automatické verzie sú väčšinou ovládané vstupnou kartou. K zaisteniu vyššej bezpečnosti kontroly vjazdu či výjazdu do alebo z objektu pri otvorených bránach je výhodné ako doplnok závoru využiť klincovú bariéru.

- pri zabezpečení dôležitých objektov je možné riešenie vjazdu vozidiel „dvojtaktným systémom“, kde hranica je prekonaná v dvoch taktoch s kontrolovaným medzi priestorom. Stavebnými úpravami je vytvorený medzi priestor oddelený dvoma bránami, ktoré sú ovládané samostatne kontrolným systémom. Pri hustej premávke nie je vhodné neustále bránu zatvárať a otvárať a preto je výhodné ju doplniť závorou (Kyklopa, 2012).

Obrázok 1: Závory ovládané kartou (PCS - Security, 2012)

1.3.1.1 Vstupy pre osoby

Bránky - konštrukcia, ktorá uzatvára vstup (osôb) do chráneného priestoru. Je väčšinou vyrobená ako rám zhotovený z oceľového profilu otáčajúci sa na závesoch. Výplň tvorí oceľové rúrky (pletivo) väčšinou z rovnakého materiálu ako celý plot.

Turnikety - špeciálne zábrany, ktoré sa používajú ako vstupy v prístupových zónach veľkých areálov, vstupy do hál veľkých podnikov a inštitúcií, prípadne ako ďalšie vnútorné priepustné vstupy podnikov, inštitúcií a objektov zvláštneho významu. V podstate je to mechanická zábrana, ktorá na základe otáčavého mechanizmu umožňuje osobám do definovaného priestoru vstupovať po jednom (alebo v malých skupinkách), čím umožňuje v prípade potreby ich ľahšiu kontrolu. Podľa spôsobu inštalácie delíme turnikety na vonkajšie a vnútorné (Kyklopa, 2012).

- turnikety nízke - vlastná zábrana býva vysoká 900 až 1200mm, trojramenná zábrana, nízky otočný kríž, nízka výsuvná zábrana
- turnikety vysoké - sú v podobe vysokého otočného kríža výšky od 1200mm až po niekoľko metrov. Priemer otočnej časti je 1200 až 1500mm tak, aby sa do segmentu karuselu vmestila iba jedna osoba. Vyhodenie karuselu je s dvomi (180°), tromi (120°) alebo štyrmi (90°) segmentami

Turnikety sa využívajú v prístupových zónach v jadrových elektrárnach, chemických podnikoch, zbrojovkách, na štadiónoch.

Obrázok 2: Turnikety (AP- Agopro, 2012)

- **Bezpečnostné priepusty** - užívajú sa na zabezpečenie vchodu do priestorov s nutnosťou vysokej ochrany (trezory bánk, priestory jadrových elektrární, výroba platobných kariet). Ide o špeciálne konštruovanú bezpečnostnú dvernú kabínku, ktorá má bočné steny zo silno stenných oceľových panelov a automatické pohyblivé dvere kruhového tvaru, ktoré sú zhotovené z bezpečnostného vrstveného skla. Tieto dvere umožňujú vstup iba jednej osobe v daný okamih vďaka presnému váhovému detektoru a systému dvoch postupne sa otvárajúcich dverí. Dvere sú posunované elektromotormi a pre prípad výpadku elektrického prúdu sú zálohované akumulátorom až na ďalších 200 priechodov. V bezpečnostnej kabínke je aj detektor kovu (Kyklopa, 2012).

2 METÓDY KONTROLY

Metóda kontroly spočíva v tom, že pracovník fyzickej ochrany zabezpečuje spravidla vstup a výstup na kontrolnom priepustkovom stanovisku pomocou rôznych metód fyzickej ochrany do stráženého objektu. Oprávnené osoby do chráneného priestoru vpúšťa a neoprávnené osoby do objektu a strážených zón nevpušťa. Táto metóda často súvisí s osobnou prehliadkou osôb a ich batožiny. Batožiny pracovník fyzickej ochrany kontroluje s cieľom zamedziť neoprávnenému vynášaniu materiálov, výrobkov, tovarov alebo vnášaniu zbraní a podobne.

2.1 Osobná kontrola a kontrola batožín

Ide o metódu využívanú najmä v kontrolných priepustkových stanoviskách, v stráženom a chránenom objekte či priestore s cieľom zabezpečiť stanovený režim vstupu do chráneného priestoru či objektu a zabrániť neoprávnenému donášaniu a vynášaniu vecí do objektu alebo z objektu. Zásady musia byť upravené v podnikových smerniciach, pokynoch a nariadeniach.

Klasická a osvedčená schéma pre osobnú prehliadku je kombinácia bezpečnostného priechodného detektoru kovu a pásového RTG detektoru. Osoba pristupuje k RTG detektoru, na pásový dopravník RTG detektoru odkladá na vyzvanie bezpečnostného pracovníka kabínovou batožinu a veci, ktoré má pri sebe. Jedná sa o mobilný telefón, kľúče, písacie pero, rôzne drobné predmety, ktoré sa môže nachádzať vo vreckoch. Batožina

s osobnými vecami prechádza RTG detektorom. Obraz obsahu batožiny sleduje vyškolená osoba. Vplyvom individuálnej absorpcie látkami predmetu batožiny vzniká obraz. Obraz normálne zostavený s rôznymi odtieňmi šedej je pomocou softwaru dotvorený farebne. Pomocou rôznych farieb sú pre obsluhu čitateľnejšie kontúry jednotlivých predmetov. V prípade že sa zobrazovaný predmet podobá niektorému so zakázaných predmetov, je kontrolovaná osoba vyzvaná bezpečnostným pracovníkom aby batožinu otvorila. Potom sú jednotlivé veci postupne vyťahované z batožiny a dôkladne skontrolované. Osoba po vytiahnutí všetkých kovových predmetov prechádza bezpečnostným rámovým detektorom kovu. V prípade že na tele či obleku nemá žiadne kovové predmety prejde bez toho aby detektor signalizoval ich prítomnosť. Ak je aj RTG kontrola príručnej batožiny a osobných vecí bezchybná, osoba so svojimi vecami odchádza. V prípade, že bezpečnostný rám signalizuje prítomnosť kovového predmetu na tele či obleku osoby je osoba prevedená dôkladnej kontrole pomocou ručného detektoru kovu (Tureček, 1998).

Obrázok 3: Zariadenie na skenovanie batožín (Tureček, 1998)

Častou príčinou signalizácie sú kovové pracky opaskov nohavíc, kovové spony na kravate, kovové gombíky na oblečení. Ak sa teda potvrdia vyššie uvedené dôvody, osoba so svojimi batožinami odchádza. Táto metóda si na priepustkových staniciach našla uplatnenie, ale je možné ju vidieť aj na letiskách, súdoch, vládných budovách jadrových elektrárňach teda na miestach kde dochádza k prísnejšej kontrole. Je možné k popísanej kontrole priradiť chemický detektor drog a výbušnín jak v ručnom tak aj v pevnom prevedení. Bezpečnostný rámový detektor kovu je možné nahradiť zatiaľ málo rozšíreným personálnym röntgenom.

Uvedená schéma spôsobu bezpečnostných kontrol je v súčasnej dobe najrozšírenejšia, ale s technickým pokrokom prichádzajú k slovu nové technológie (Tureček, 1998).

Obrázok 4: *Rámový detektor kovu s pásovým RTG detektorom* (Tureček, 1998)

2.1.1 Detektory kovov

Veľmi rozšírenou a najďalej používanou skupinou technických prostriedkov osobnej prehliadky sú detektory kovov. Dlhú dobu sa jednalo o veľmi účinné a takmer univerzálne technické prostriedky bezpečnostných prehliadok. Donedávna bola konštrukcia strelných, rezných, bodných zbraní viazaná na prítomnosť rôznych zliatin kovu. Rovnako tak komponenty nástražných časovaných či na diaľku odpaľovaných výbušných zariadení. Prítomnosť kovových vodičov k časovaču, spínačom, prijímači a podobne. S nástupom tuhých a pevných materiálov na báze polymérov, uhlíkových vlákien, keramických materiálov. Na báze kremíku sa univerzálnosť detektorov kovov podstatne znižuje. Napriek tomu, majú v kombinácii s technickými prostriedkami pracujúcimi na inom fyzikálnom princípe svoje stále nezastupiteľné miesto (Tureček, 1998).

2.1.2 Rámové detektory kovov

Pomocou niekoľkých párov budiacich a prijímacích cievok je možná tzv. zóna detekcie. K detekcii dôjde iba na systéme cievok, v ktorej rovine sa nachádza vodivý predmet. To má praktický význam v tom, že obsluha vie na ktorej časti tela či oblečenia má osoba kovový predmet. Na toto miesto sa pri kontrole ručným detektorom, prípadne pri osobnej prehliadke zameria. Zariadenie funguje tak, že pri signalizácii kovového predmetu

sa na vonkajšej strane vertikálneho stĺpiku rozsvietia LED diódy, ktoré upozorňujú na zónu v ktorej sa nachádza potenciálne nebezpečný predmet. Ďalšou možnosťou je zobrazenie pomocou LCD displeja, kde sú graficky zobrazené jednotlivé detekované zóny. V prípade spustenia poplachu je názorne pravdepodobné v ktorej zóne sa sledovaný kovový predmet nachádza. V dnešnej dobe sú na trhu až tridsať tri zónové detektory kovu (Tureček, 1998).

Obrázok 5: Rámový detektor kovu (Tureček, 1998)

2.1.3 Ručný detektor kovu

Ručné detektory kovu sa používajú hlavne k vyhľadávaniu kovových strelných, bodných a sečných zbraní. Principiálne sú rovnaké ako predchádzajúce rámové detektory. Sila budiaceho poľa je obmedzená veľkosti detektoru a jeho zdroja elektrickej energie v podobe akumulátoru. Vzhľadom k tomu, že kontrola osoby je realizovaná v tesnej blízkosti nad povrchom jeho tela je intenzita budiaceho pola obmedzená. Jedná sa hlavne o osoby používajúce koordinátor, kedy by elektromagnetické pole mohlo uškodiť. Ďalšou nevýhodou je relatívne malá plocha, ktorú je ručný detektor schopný snímať. Šírka snímanej plochy je rovnaká s priemerom budiacej a snímacej cievky (kruhová časť na konci ručného detektoru). Preto pre bezchybnú kontrolu povrchu celého tela je nutné spraviť detekciu systematicky po malých častiach čo je pomerne zdĺhavé (Tureček, 1998).

Z uvedených dôvodov sú ručné detektory doplnkovými nástrojmi bezpečnostnej kontroly. Sú použiteľné v prípadoch, keď rámový detektor signalizuje prítomnosť kovového predmetu na tele či oblečení kontrolovanej osoby. Vzhľadom k tomu, že súčasné prechádzajúce detekčné rámy pracujú v zónovom režime, bezpečnostný pracovník sa s ručným detektorom zameria na konkrétnu časť ľudského tela, kde je podozrenie

z prítomnosti kovového predmetu. Táto súčinnosť medzi rámovým detektorom a vyškoleným bezpečnostným pracovníkom s ručným detektorom kovu podstatne zväčšuje účinnosť bezpečnostnej kontroly a skrakuje dĺžku jeho trvania (Tureček, 1998).

Obrázok 6: *Ručný detektor kovu (Tureček, 1998)*

2.1.4 Bezpečnostné röntgeny

Röntgenové detektory sú doposiaľ najrozšírenejšími technickými prostriedkami na kontrolu batožín, prepravných kontajnerov, osobných a nákladných automobilov. Vzhľadom k dlhej histórii ich praktického využitia prekonal veľký technický vývoj, základný technický princíp je ale nemenný. Trendom budúcnosti sú tzv. personálne röntgeny pre kontrolu osôb. To dlhou dobou nebolo technicky možné pomocou invazívnej povahy RTG žiarenia a jeho negatívneho dopadu na živé bunky. Základným princípom röntgenových detektorov je interakcia RTG žiarenia s materiálom (hmotou) obsahu kontrolovaných batožín. RTG žiarenie vysielané zo zdroja prechádza kontrolovanou batožinou. Pri jeho priechode dochádza k špecifickým interakciám s materiálom predmetu batožiny (Tureček, 1998).

2.1.5 Personálny röntgen

Variantov bezpečnostných röntgenov využívajúcich spätného rozptylu sú tzv. personálne röntgeny. Röntgen na ľudí nie je pásový. Kontrolovaná osoba sa postaví najskôr čelom k röntgenu a je skenovaná röntgenovým paprskom. Papsok má tak slabú intenzitu, že nepreniká ľudským telom, ale iba vrstvou obleku. Na monitore je potom zobrazované spätné rozptýlené žiarenie. Potom je osoba skenovaná zozadu. Zobrazované sú predmety

ukryté v tele pod vecami. Bohužiaľ verejnosť sa k tejto technológii stavia veľmi negatívne v obave z negatívnych účinkov RTG žiarenia na živé bunky (Tureček, 1998).

2.2 Metóda kontroly vozidiel a nákladov

Metóda kontroly vozidiel a nákladov je obdobná ako metóda kontroly osôb a batožín. Zameriava sa na to, aby do objektu neboli dovážané nepovolené veci a z objektu zasa neboli vyvážené veci bez dokladov. Je potrebné aby na kontrolných stanovištiach boli k dispozícii vzory dokladov a ich spôsob vyplňovania, ktoré oprávňujú na dovoz a vývoz tovaru z objektu. Musia mať tiež k dispozícii aj podpisové vzory oprávnených pracovníkov, ktorí majú právo takéto doklady podpisovať a schvaľovať.

2.2.1 Ručné zrkadlá a zrkadielka

Používajú sa predovšetkým pre kontrolu spodných neprípustných častí motorových vozidiel či iných neprípustných miest. Tieto jednoduché ale praktické pomôcky majú obyčajne tri hlavné časti: Vlastné zrkadlo, teleskopickú rukoväť a batériami napájaný svetelný zdroj. U menších zrkadielok slúži ako osvetľovací zdroj svetlo pevne spojené s rukoväťou v mieste držania. Pozorované miesto teda osvetľuje cez zrkadlo. U väčších zrkadiel slúži ako osvetľovací zdroj svetlo umiestnené v kryte vedľa zrkadla. Pozorované miesto teda osvetľuje priamo (Kyklopa, 2012).

2.2.2 Gama detektory

Sú to malé ručné prístroje určené pre detekciu ukrytých materiálov ako výbušniny, drogy a iný kontraband s vyšším obsahom atómov nižšieho protónového čísla, vo dverách automobilov, ich prahoch, v stenách prepravných kontajnerov, skriňových nadstavieb nákladných a obytných automobilov, v pneumatikách a iných neprípustných priestoroch. Týmto prístrojom sa prechádza po povrchu kontrolovaného objektu napríklad dverách automobilu. Prístroj vysiela do kontrolovaného priestoru gama žiarenie. Pokiaľ sa v blízkosti nenachádza väčšie množstvo látky s nižším priemerným protónovým číslom dochádza k silnejšiemu spätnému rozptylu žiarenia. To je detekované a znázornené vyšším tónom či vyššou hodnotou na displeji. Optimálny dosah býva zhruba do hĺbky 10 cm až 18 cm. V rámci detektorov stopových častíc je vhodné sa zmieniť aj o služobných psoch pre vyhľadávanie výbušnín. Psy sú v súčasnej dobe nenahraditeľné pre bezpečnostné prehliadky

napríklad vozidiel. Avšak určite musia byť použité aj detektory stopových častíc (Kyklopa, 2012).

2.2.3 Röntgeny pre kontrolu vozidiel

Tu sa používajú najväčšie röntgeny napríklad 450 kv. Pri vjazde vozidiel do priemyselnej zóny alebo pri odchode zo zóny je niekedy vhodné použiť v prípade potreby automobilný skenovací systém. Nákladné autá nie je možné sledovať naraz. Skenovací systém automobil prežiarí v jednom mieste, prežarovaný objekt je v klude a röntgen s detektorom sa pohybuje (Ščurek, 2008).

Obrázok 7: Kompletné skenovanie vozidiel (Ščurek, 2008)

2.3 Kontrola dokladov

Ide teda o významnú používanú metódu fyzickej ochrany. Môže ísť napríklad o kontrolu podnikových priepustiek, kontrolu dokladov oprávňujúcich dovoz a odvoz materiálov z priemyselnej zóny. Táto metóda teda vedie k napĺňovaniu určenej formy fyzickej ochrany, ktorú teda nazývame priepustková činnosť. Ide o kontrolu dokladov a zaisťovanie totožnosti návštevníkov, ktorí chcú vstúpiť do chránenej zóny. Pokiaľ ide o prezentačnú kontrolu príchodov a odchodov zamestnancov firmy, je tu spravidla aj väzba

na technické prostriedky kontroly príchodov a odchodov týchto zamestnancov. Aj pri využívaní elektronických systémov je potrebná kontrola magnetických kariet, ktoré majú svojich majiteľov a teda či patrí karta skutočne osobe, ktorá ju používa. Taká kontrola môže byť buď stála alebo náhodná.

2.3.1 Kontrola dochádzky

Hlavnou požiadavkou kladenou na dochádzkový systém býva evidencia dochádzky, sledovanie pohybu zamestnancov v priebehu pracovnej doby. Používaním elektrického dochádzkového systému dosiahnu zamestnanci rýchlejšie snímanie údajov použitím inteligentných dochádzkových terminálov s bezdotykovými RFD kartami, ktoré nie je potrebné vyberať z tašky. Obmedzenie chybovosti pri spracovaní dát o dochádzke, ktorého dôsledkom býva lepšie využívanie pracovnej doby kvalitatívnym zvýšením osobného prístupu zamestnancov k dodržaniu pracovnej doby (Tangram, 2009).

3 NASADENIE PROFESNEJ OBRANY

Jednou z hlavných súčastí priemyslu komerčnej bezpečnosti je fyzická obrana (ochrana). Aby mohla byť realizovateľná na profesionálnej úrovni, je základnou súčasťou znalosť teórie a praxe profesnej obrany. Veľká väčšina súkromných bezpečnostných služieb sa kontaktom s profesnou obranou nevyhne. Stretáva sa s ňou ako manažment, tak aj pracovníci na rôznych úrovniach. Pochopiteľne najviac pracovníci koncových funkcií. Pracovné pozície v PKB, ktoré sa v situáciách profesnej obrany vyskytujú relatívne často, ale úroveň agresivity útočníkov je v širšom rozsahu. Patria sem napríklad súkromný kuriér, bodyguard, súkromný detektív ale aj strážený vstup či priestor v objekte. Obvykle ide o riešenie preventívne, formou komunikácie, dohody alebo hrozby. K fyzickej obrane dochádza menej často (záleží však na prostredí, atmosfére a mnohých ďalších faktoroch). Pokiaľ je situácia profesnej obrany vyhrotená k boji, ide o elimináciu útoku, vyvedenie útočníka z priestoru, prípadne jeho zadržanie a odovzdanie polícii. Toto všetko s využitím zbraní, obranných a ochranných prostriedkov alebo aj bez nich (Luděk et al., 2011).

3.1 Metódy riešenia situácie profesnej obrany

Základné metódy riešenia situácie profesnej obrany je vhodné diferencovať z hľadiska odbornosti (laickej a odbornej), kontaktu (bezkontaktný a kontaktný) a spôsobu realizácie útoku (prepad či boj) (Luděk et al., 2011).

- **Laické metódy** riešenia situácie profesnej obrany - zahŕňajú vrodené predpoklady, výchovné prostredie, odpozorované spôsoby a vplyv vyhrotenej situácie. Medzi vrodené predpoklady patrí telesná výška, hmotnosť, muskulatúra, vzhľad, agresivita, vlohy k pohyblivosti, chladnokrvnosť a ďalšie. Výchovné prostredie má vplyv hlavne na mierumilovnosť, súťaživosť, agresivitu, rešpektovanie noriem alebo autorít, úctu k zdraviu a životu. Odpozorované spôsoby chovania a jednania môžu riešenie situácie profesnej obrany ovplyvniť vo smere nevšimnutia a neriešenia tejto situácie, odchod z nej, využitie agresivity vo forme kriku, hádky, konfliktu a násilliu. Atmosféra vyhrotenej situácie pôsobí hlavne na úroveň stresu a strachu, môže dôjsť k zrúteniu alebo poddaniu sa obránca, môže tiež vystupovať agresivite a podobne (Luděk et al., 2011).
- **Odborné metódy** riešenia situácie profesnej obrany - zahŕňajú uplatnenie špeciálnych vedomostí a schopností. Patrí sem uplatnenie bojového systému, bojového športu alebo bojového umenia. Najvhodnejšie pre PKB sú bojové systémy Krav Maga, FISFO a Systema. Z veľkej škály bojových športov môže byť k profesnej obrane využité Karate, Kick Box, Jiu Jitsu ale aj ďalšie. Z bojového umenia sa v profesnej obrane dobre uplatnili napríklad Wing Tsun, Hapky Do, Chen Tai Tchi prípadne Ai Ki Do.
- **Bezkontaktný spôsob** riešenia situácie profesnej obrany - zahŕňuje gradovanie situácie, hrozby a taktický pohyb. Podľa gradovania situácie profesnej obrany ju je možné riešiť tak, že sa pracovník PKB vyhne. Využitie komunikácie, komunikačné klamanie, prípadne odvedie pozornosť útočníka. Hrozbu je možné využiť v podobe komunikácie, techniky, zbrani, odhodlaním alebo demonštrácii sily. Taktický pohyb zahŕňuje preventívne opatrenie využitie prekážky alebo krytu, využitie momentálnej situácie alebo improvizácia.
- **Kontaktný spôsob** riešenia situácie profesnej obrany - zahŕňuje ochranou a obrannou variantov. Ochranná varianta predstavuje využitie ochranných prvkov

a predmetov a ďalšieho vybavenia (mreže, dvere, zámky, kryty, vesta, rukavice, prilba a podobne). Obranná varianta zahrňuje gradovanie použitých zbraní, obranných prostriedkov a techniky z hľadiska vzdialenosti a účinku (zbraň, hodený predmet, obranný sprej, obušok, nôž, paralyzér, údery, páky a podobne).

Streťový boj je priamy spôsob realizácie útoku na človeka, kedy obranca o útočníkoch vie a útok väčšinou očakáva. Má obvykle podobu provokácie, provokácie s hrozbou výpadu (napríklad facka a hneď po nej ústup) a priameho útoku (hneď zaútočí).

Uvedené hlavné metódy riešenia situácie profesnej obrany môžu byť ďalej delené a hlavne sa môžu realizovať postupne, striedavo, kombinovane a môžu sa tiež prelínať (Luděk et al., 2011).

3.2 Formy riešenia situácie profesnej obrany

Riešenie situácie profesnej obrany má sedem hlavných foriem. Patrí sem prevencia, odchod, dohoda, hrozba, boj, zadržanie a riešenie následkov situácie profesnej obrany.

Prevencia je strategická činnosť, zahrňujúca škálu organizačných opatrení s dôrazom na špecifikáciu rizík, hľadanie najlepších foriem ich predchádzania alebo riešenia. Hlavné je nezadávať príčinu k útoku, vyhýbať sa mu, mať dobré ochranné opatrenie (napríklad obvodovú ochranu) a vycvičiť sa k bezkontaktnému riešeniu situácie profesnej obrany, hlavne v psychológii a v komunikácii s útočníkom (Luděk et al., 2011).

Ak sa snaží napríklad osoba, ktorá nie je spokojná s rôznych dôvodov dostať do firmy tak pracovník súkromnej bezpečnostnej služby sa snaží túto osobu najskôr slovne zastaviť. Takže začne hovoriť tejto osobe napríklad že jeho konanie nemá zmysel a nech si to ešte poriadne premyslí alebo že v danom objekte sa osoba ktorú hľadá nenachádza a nech príde neskôr. Vtedy je už zrejmé že daná osoba už nebude takto nahnevaná a zväží svoje postoje.

Odchod nasleduje po málo účinných preventívnych opatreniach. Má obvykle podobu prostého odchodu, bez ohľadu na chovanie a jednanie útočníka. Pochopiteľne za predpokladu že odchodom pracovníka PKB je zaistenie plnenie jeho pracovných povinností (napríklad odchod a rýchle privolanie pomoci).

Stáva sa že pri vrátniciach sa začnú byť často vo večerných hodinách opité osoby, ktoré samozrejme na pracovnikove nariadenie nereagujú. Vtedy ďalej SBS pracovník nenalieha tvrdšie a ustúpi pretože to nemá zmysel a zavolá políciu.

Dohoda s útočníkom môže predchádzať odchodu alebo ho nahradzovať. Má obvykle podobu dohody slovnej, pozičnej, materiálnej alebo kombinovanej. Pri dohode väčšinou dochádza k porovnaniu „zisku a straty“. Je niekedy lepšie útočníkovi mierne ustúpiť (nechať ho napríklad prejsť časťou stráženého priestoru) alebo mu ponúknuť drobnosť (napríklad darovanie cigarety), ktorá ho ovplyvní k zanechaniu útoku. Dohody je možné dosiahnuť aj pomocou komunikačnej ľsti (Luděk et al., 2011).

Je možné sa stretnúť s prípadom, že ak sa snaží osoba vojsť do objektu aby sa porozprávala napríklad s majstrom, ktorý podal na túto osobu sťažnosť, že v práci ktorá sa nachádza v danom chránenom objekte popíjal alkohol a táto osoba je nahnevaná tak vrátnik to často rieši napríklad dohodou a to zavolaním pomocou pevnej linky z danej vrátnice majstrovi. Lebo povolenie vstupu takejto osoby do objektu, ktorá je takto nahnevaná nesie rôzne riziká.

Hrozba sa uplatňuje pri neúčinnosti alebo absencii predchádzajúcich foriem, ale je možné ju realizovať v priebehu boja alebo pri zadržení. Má obvykle podobu komunikácie (slovne, gestom, postojom, mimikou), odhodlanie k boji (napríklad sebavedomé približovanie k útočníkovi), hrozba použitia obranného prostriedku alebo zbrane (ich ukázaním, uchopením, pripravením k použitiu a varovným výstrelom), demonštrácia sily. Demonštrácia sily je najvyššia úroveň hrozby a má podobu majstrovského predvádzania techniky profesnej obrany na veci alebo na jednom z útočníkov. Patria sem aj drobné poranenia útočníka alebo jedného z útočníkov (technikou, obranným prostriedkom alebo zbraňou) (Luděk et al., 2011).

Ak sa snaží nahnevaná osoba dostať do objektu a nereaguje na výzvu vrátnika aby sa stiahol, vtedy je ideálne použiť napríklad tonfu alebo paralyzér aby potenciálny útočník zvážil svoje postavenie v prípadnom boji. A teda podľa správnosti by mal situáciu vyhodnotiť ako pre seba nevýhodnú.

Boj je zahájený, keď ostatné formy riešenia nefungovali alebo nemohli byť využité. Boj sa vedie všetkými prostriedkami a spôsobmi s cieľom zmariť útok, prípadne zadržať

útočníka. Všetko v súlade s postulátmi profesnej obrany (sebeobrany) a práva (Luděk et al., 2011).

Zadržanie je forma riešenia situácie profesnej obrany, ktorá je využitá v ktoromkoľvek poradí medzi metódami riešenia uvedenej situácie. Zadržanie je realizované vo variante, kedy zadržaný spolupracuje (poslúcha, môže mať aj bezkontaktnú formu), útočník spolupracuje ale neútočí (omieta ísť, stať, vytrháva sa držania, snaží sa utiecť), útočník nespupracuje a útočí (najtvrdšia forma zadržania), kedy dochádza k striedaniu nutnej obrany a zadržaniu (Luděk et al., 2011).

Riešenie následkov situácie profesnej obrany je operačná činnosť. Má vplyv blízku budúcnosť obrancu, firmy a profesie. V tejto forme sa rieši, čo sa stalo, kde, kedy a prečo sa to stalo. Ďalej kto to spôsobil a komu a aká vznikla škoda. Najčastejšie sa rieši, čo sa zadržaným útočníkom, poskytnutím pomoci zranením (aj útočníkovi), informácie manažmentu (čo, kde, kedy, ako, prečo, kto, ku koho škode), zaistenie dôkazného materiálu a svedkov, právna porada a informácie polícii.

Tieto formy riešenia situácie profesnej obrany sú základné a od nich sa môžu odvíjať ich ďalšie kombinácie. Najdôležitejšie z týchto foriem je prevencia, boj a správne riešenie následkov situácie profesnej obrany.

3.2.1 Faktory zásadne ovplyvňujúce riešenie situácie profesnej obrany

Faktory, ktoré zásadne ovplyvňujú riešenie situácie profesnej obrany sú štyri. Patrí sem smer útokov, čas, sily a prostriedky a prostredie.

- **Smer útoku**- je najdôležitejším faktorom profesnej obrany. Bez zaregistrovania smeru útoku bude profesná obrana neúčinná. Smer útoku zahrňuje prednú, bočnú a zadnú sféru, vrátane horného, stredného a dolného pásma.
- **Čas** - je v situácii profesnej obrany zásadný, predovšetkým z hľadiska vzdialenosti útočníka, závažnosti situácie, intenzity a spôsobu útoku.
- **Sily a prostriedky** - v situácii profesnej obrany ovplyvňujú jej výsledok z hľadiska kondície (zdravie, psychika), použitých zbraní a prostriedkov, vybavenia (odev), počet zúčastnených ľudí (útočníkov a obrancov).

- **Prostredie** - v situácii profesnej obrany má vplyv na jej výsledok z hľadiska miesta, ročnej a dennej doby alebo dohľadu (svedkovia, kamerové systémy, média a podobne).

Tieto základné faktory profesnej obrany pôsobia a radujú vždy spoločne, pričom poradie sa môže podľa situácie meniť (Luděk et al., 2011).

3.3 Aspekty riešenia situácie profesnej obrany

Základné a najdôležitejšie aspekty riešenia situácie profesnej obrany sú tri. Patrí medzi ne aspekt osobný, spoločenský a právny.

- **Osobný aspekt** riešenia situácie profesnej obrany je najdôležitejším aspektom. V tejto fáze uvedenej situácie nie je na iné aspekty čas. Z hľadiska osobného je v rámci tohto aspektu najrýchlejšie dosiahnutie riešenia situácia profesnej obrany a tiež spravodlivosti. Osobný aspekt spadá do taktickej úrovne. Všetko začalo a skončilo ďalších následkov.
- **Spoločenský aspekt** je druhým aspektom ovplyvňujúcim následky riešenia situácie profesnej obrany. Spadá do operačnej úrovne. Nastupuje v závere alebo ihneď po ukončení situácie profesnej obrany. Do tohto aspektu spadajú svedkovia, dôkazový materiál z kamerových systémov, postoj médií, manažmentu, blízkych ľudí a záujmových skupín. Spoločenský aspekt môže mať pozitívny alebo negatívny vplyv na pracovníka PKB a na právny aspekt. Častejšie pôsobí v prospech obráncu teda pracovníka PKB (Luděk a kol., 2011).

Pracovník, ktorý sa nachádza na vrátnici musí riešiť situácie profesionálne. Často krát sa stáva že pri riešení situácie je nahrávaný priemyselnými kamerami alebo médiami. Takže tieto záznamy sú často krát používané ako dôkaz pri vyšetovaní. Môžu sa takejto situácie tiež zúčastniť aj okoloidúce osoby, ktoré sú očitými svedkami riešenia.

- **Právny aspekt** ovplyvňuje riešenie situácie profesnej obrany ako posledný. Spadá do operačnej, niekedy aj strategickej úrovne profesnej obrany. Nastupuje vždy až po skončení uvedenej situácie. Z hľadiska práva rieši následky situácie profesnej obrany, z pravidla s veľkým časovým odstupom (mesiace, niekedy až roky). Následky situácie profesnej obrany omnoho častejšie riešia laici a teoretici, než

odborníci. Dosažitie spravodlivosti je zriedkakedy isté. K právnemu aspektu situácie profesnej obrany je potreba sa včas a dobre pripraviť (dôkazy, svedkovia, právna porada k postupu a jednaniu). Aspekty riešenia situácie profesnej obrany sa bezprostredne dotýkajú pracovníka PKB, ktorý túto situáciu riešil. Môžu mať na ne ďalekosiahly vplyv, rovnako ako na súkromnú bezpečnostnú firmu, samostatnou bezpečnostnou profesiou alebo priemysel komerčnej bezpečnosti (Luděk et al., 2011).

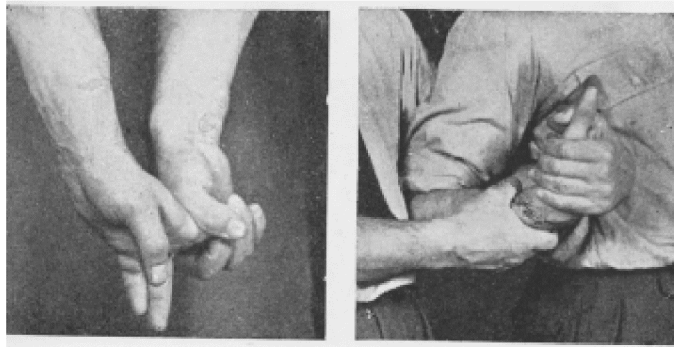
V skutočnosti je problém v tom, že práve tieto situácie riešia osoby ktoré nemajú často krát ani tušenie čo sa naozaj stalo. A preto výsledok tohto právneho skúmania končí väčšinou nespravodlivo, teda berie sa hlavne do úvahy právo a až potom spravodlivosť.

3.4 Kontaktný spôsob riešenia situácie

Systém používania pák je jeden z hlavných spôsobov, ktorým odzbrojujeme a premáhame útočníka. Je samozrejmé, že to bude hlavne rýchlosť, rozhodnosť a istota v nasadení páky, ktorou ľahko zneškodníme aj silnejšieho útočníka. Páku nasadzujeme spravidla na dlhé kosti. Týmto spôsobom boja šetríme vlastnú silu a môžeme premôcť súpera ďaleko silnejšieho než sme sami. V praxi používame pák hlavne pri oslobodení z úchopu, odzbrojovanie, odvádzanie, znehybnenie a ak prehládavame nebezpečných jednotlivcov. Páky nasadzujeme na končatiny a v niektorých prípadoch aj na šiju. Ohniskom páčenia musí byť vždy kĺb, ťah je vedený smerom kde je odpor svalstva nepatrný alebo vôbec žiadny. Aby sme ľahšie a istejšie robili páku a úchop, používame tak nazývaných japonských kľúčov, ktoré z pravidla nasadzujeme u stredných pák, pri odzbrojovaní útočníka s nožom, zbraňou, obuškom, sekerou a podobne, aby sme útočnickovu zbraň vyradili alebo sa jej zmocnili (Matras, 1957).

Chvaty pákou delíme na:

- **Malé páky**
 - Páka na ruku
 - Páka na nohu
 - Páka na prsty
 - Páka na šiju

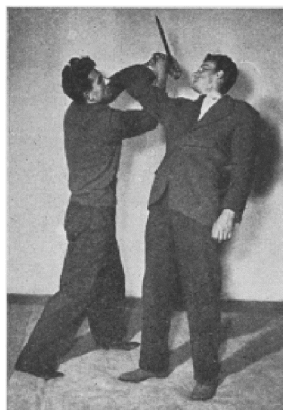
Obrázok 8: Ukážka malých pák (Matras, 1957)

- **Stredné páky**
 - Páka v lakti
 - Páka v kolene
- **Dlhé páky**
 - Páka v ramene

Pri každej príležitosti keď chceme zdolať útočníka, použijeme niekoľko druhov pák. Aby sme zvýšili účinok, spojíme páky s úderom alebo tlakom na citlivé miesta. Tým zbavíme útočníka aktivity.

3.4.1 Ochrana proti bodnej zbrani

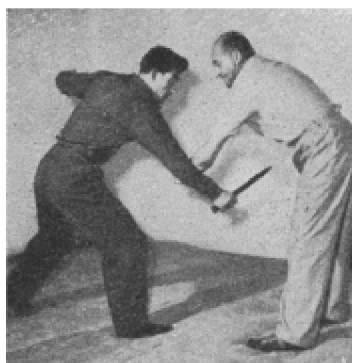
Bodák, nôž alebo dýka sú častou zbraňou útočníka a preto sa budeme zaoberať spôsobom obrany proti nim obširnejšie. Najlepšie sa ubránime keď protivníkovi nedovolíme, aby sa k nám priblížil. Kryt proti noži nezachytíme otvorenou rukou, ale malíčkovou hranou. Proti bodu vedenému zhora sa chránime tým, že útočnickovu ruku zachytíme malíčkovou hranou ľavej ruky. Pravá ruka spodným oblúkom uchopí súperovu ruku so zbraňou a trhom nazad spolu so zdvihnutím lakt'a zlomíme útočníkovi zápästie. Môžeme tiež súpera poraziť a potom tlakom prs na jeho lakeť a malou pákou na ruku ho odzbrojíme. Tomuto chvatu hovoríme „kľúč vonkajší spodný“. Kľúč vonkajší vrchný je taký chvat, kedy sa proti bodu zhora kryjeme opäť ľavou rukou, ale pravá ruka ide cez súperovu paži spodkom pod predlaktie na naše zápästie. Pravá ruka musí byť tesne na ruke pri súperovej zbrani, inak by tento „japonský kľúč“ nebol účinný (Matras, 1957).

Obrázok 9: protiútok na útočníka s nožom (Matras, 1957)

3.4.2 Spodný bod do brucha

Tento spôsob bodu sa v praxi vyskytuje najčastejšie. Útočník vedie bod zospodu proti nášmu bruchu. Zachytíme ho malíčkovou hranou ľavej ruky tesne za nožom a dlaňou pravej ruky zospodu uderíme do vrchu útočnickej ruky na členky maličku a prsníku. Tým mu zbraň vyrazíme a potom ho zneškodníme. Keď útočníkovi vyrazíme zbraň zvalíme ho za uchopenú ruku malou pákou k zemi. Potom keď zachytíme nôž ľavou rukou, môžeme útočníka zneškodniť tiež otočkou ktorou ho zvalíme na zem. S týmto odzbrojovacím chvatom „nazývaným „zvratka alebo otočka“ sa môžeme stretnúť aj pri iných odzbrojovacích akciách a preto je pri cvikoch potrebné zvýšiť na trik pozornosť. Pri všetkých popisovaných chvatoch používame prevažne útočnicove sily k tomu, aby sme ho porazili. Skôr však musíme zmeniť smer vodeného bodu. Útočnicov bod sme zachytili a vychýľujeme ho zvratkou z rovnováhy. Konečná fáza chvatu, kedy je útočník porazený na zem pridržený malou pákou a odzbrojený (Matras, 1957).

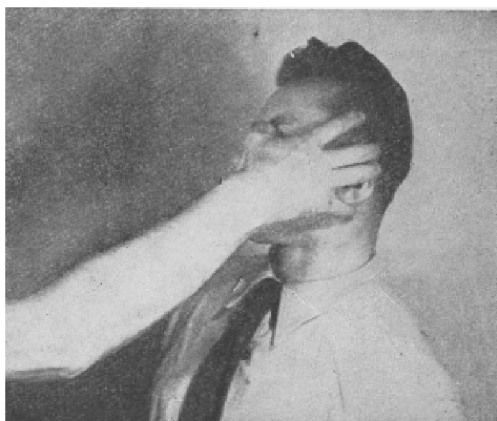
Obrázok 10: Vykrytie pred spodným bodom do brucha (Matras, 1957)

Súperov útok do brucha zachytíme skríženými rukami tak, že ľavá ruka pokrývala pravú a zároveň reflexívne chránime vlastné brucho predklonom. Po dotyku so súperovou rukou vedieme smer bodu vpravo mimo vlastné telo do výšky ramien a potom nasadíme zvratku a vedieme pohyb zbrane vo výške tváre doľava. Je dôležité vedieť viesť útočnickovu ruku so zbraňou v skrížených rukách medzi malíčkovými hranami mimo vlastné telo aj pri tom pohybe. Keď máme útočníka vo zvratke, vychýlime ho z rovnováhy a porazíme. Útočnickovu ruku uchopíme až po ukončení kruhového oblúku (Matras, 1957).

3.4.3 Bolestivé chvaty a uchopenia

Bolestivé chvaty použijeme vtedy keď sme napadnutý útočníkom a nemôžeme jeho silu premôcť alebo keď nás uchopí útočník tak že sa nemôžeme oslobodiť. V tom prípade zovrieme citlivé miesto alebo tlakom na nervy a iné uzliny spôsobíme útočníkovi bolesť. Keď protivník trochu ochabne, prechádzame sami do protiútoky aby sme ho premohli. Preto je dôležité aby sme tieto citlivé miesta poznali, dobre si ich zapamätali, v prípade potreby je v sebeobrane zasiahli a tak sa uvoľnili. Hlavne na hlave je celá rada miest, ktoré sú nielen na úder ale aj na tlak veľmi citlivé. Nečakaným zásahom týchto miest sa zbavíme protivníka.

Tlakom palca do oka spôsobíme útočníkovi veľkú bolesť takže nás ihneď zo zovretia pustí. Ak vrazíme prsty do očí útočníka čiastočne ho oslepíme (Matras, 1957).

Obrázok 11: Bolestivý očný chvat (Matras, 1957)

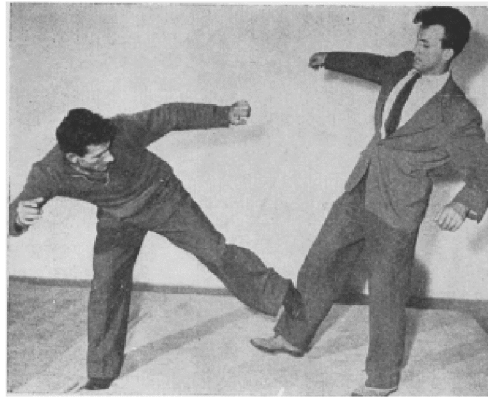
Tieto obrany použijeme len vtedy ak sme ohrození na živote, pretože môžeme útočníkovi ublížiť teda ho poraniť. Útok prevedieme ukazovákam a prostredným prstom priamym strčením do očí. Proti útoku do očí sa bránime tým, že nastavíme ruku tesne pred nosom malíčkovou hranou vpred. Tento pohyb musí byť veľmi presný aby sme predošli nebezpečnému útoku. Ak vedie útočník proti nám útok z vnútornej strany nožom, obuškom a podobne zachytíme najskôr jeho ruku za lakeť a potom ho uchopíme za očné jamky cez čelo zozadu (Matras, 1957).

Horná čeľusť je veľmi citlivá, a preto sem vedieme nielen úder, ale môžeme na čeľusť pôsobiť aj tlakom koncami prstov alebo malíčkovou hranou ruky. Najúčinnější je tlak keď sú členky ruky zovreté a päšť tesne pod nosom. Účinok tlaku na hornú čeľusť sa zväčší ak uchopíme útočníka v zadnej časti hlavy za vlasy a ťaháme mu hlavu dozadu. Použitím niektorých z týchto spôsobov sa ľahko zbavíme útočníka, ktorý nás zovrel v stoji či na zemi. Za tvár uchopíme útočníka tak že mu strčíme palec do úst podľa zobov. Ostatné prsty sa opierajú za ušným lalôčikom, aby sa uchopený trhnutím hlavy do strany neoslobodil alebo nás nepokúšal. Zovretím ruky spôsobíme útočníkovi bolesť, takže nás ihneď pustí. Ak máme obe ruky voľné strčíme palce do útočnickových úst ako je už písané. Ak nebude útočník povolný zovrieme ho prstami za čeľustné kĺby. Jedným z najcitlivejších miest je takzvaný „blúdivý nerv“ prechádzajúci pozdĺž krčnej tepny k ušnému laloku. Konce prstov vtlačíme pod dolným okrajom ušných lalokov za čeľustným kĺbom, stlačíme dovnútra a smerom k čeľusti. Tak spôsobíme útočníkovi veľkú bolesť a pred ďalším pridržaním aj bezvedomie. Uvedený nerv riadi prekrvenie mozgu a ak naň tlačíme prerušíme čiastočne jeho funkciu. Tento chvat volíme vždy keď sa chceme rýchlo uvoľniť alebo keď chceme sa mi útočníka zneškodniť (Matras, 1957).

3.4.4 Kopy a obrana proti nim

Kopy vedieme ako všetky údery na ľahko zraniteľné miesta útočníka. Kop vedieme z pravidla medzi nohy, pod koleno, do holennej kosti, do brucha, alebo do členku. Ak je útočník zrazený k zemi, vedieme kop do hlavy, chrbtice či do žalúdka. Kopeme špičkou ale niekedy aj päťou. Kopy do hlavy, členku a podobne použijeme len vtedy ak je náš život ohrozený. Kopy do iných častí tela vyradia útočníka z akcie. Veľmi účinnou obranou útočníka je včasné nastavenie vlastnej nohy proti holennej kosti. Tým že nastavíme koleno

proti, spôsobíme útočníkovi bolesť a vlastnou vinou zavinené zranenie takže nie je potreba iného zákroku (Matras, 1957).

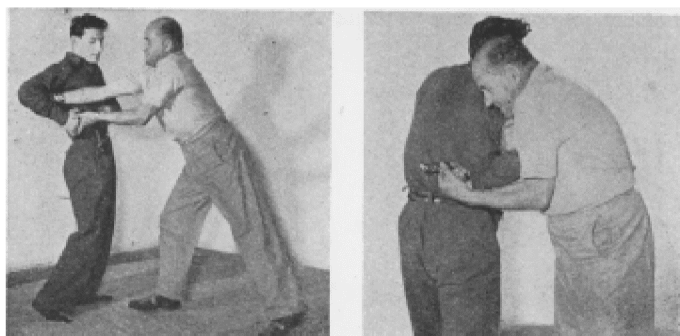
Obrázok 12: Ukážka kopu (Matras, 1957)

Ak sme napadnutí kopom medzi nohy alebo do žalúdka spravíme predklon dopredu zachytíme útočnickovu pätu pravou rukou a malíčkovou hranou ľavej ruky sa chránime aby sme neboli zasiahnutí do prstov alebo tváre. Potom zodvihneme vysoko protivníkovu nohu a pritom vykročíme vpred. Tým ho hodíme na zadok alebo hlavu a teda sa účinne ubránime. Iným spôsob obrany proti kopu do brucha alebo medzi nohy je krížový kryt, pri ktorom sa chránime oboma rukami malíčkovou hranou. V nasledujúcom okamžiku uchopíme útočníka za pätu a špičku, nadhodíme jeho nohu do výšky a ako náhle stratí spojenie so zemou pretočíme ho na vonkajšiu stranu takže dopadne na brucho. Chvat zakončíme znehybnením na nohu, chrbát a hlavu a udržujeme pokiaľ protivník neprestane klásť odpor (Matras, 1957).

3.4.5 Útok a obrana proti útočníkovi ozbrojenému pištoľou

Ak je útočník ozbrojený zbraňou, musíme sa jej zmocniť skôr, než protivník vystrelí. Preto musíme sami zaútočiť a súpera odzbrojiť. Protivníka odzbrojíme rýchlym útokom najlepšie vtedy keď siaha po zbrani. Ak sme od útočníka na väčšiu vzdialenosť, a ten už na nás zamieril, zdvihneme ruky a čakáme pokiaľ sa k nám útočník priblíži. Potom ho v správnom okamžiku odzbrojíme. K tomu je potreba dokonalý výcvik a veľká morálna a fyzická zdatnosť. Výcvik je nutné realizovať buď s vyradenými starými puškami alebo

s atrapami. Aby sme si posilnili sebadôveru použijeme náboje so zápalkou. Ak odzbrojí napadnutý útočníka bez toho aby vystrelil, učí sa tým odvahe a dôvere vo vlastnú silu a zručnosť. Návnik robíme tak aby sme sa dokázali ubrániť proti zbrani v akejkoľvek polohe. Ak chce útočník použiť pištoľ ktorú má na pravom boku a práve po nej siaha, priskočíme k nemu a pravú ruku uchopíme súperovu ruku s vnútornej strany nad lakeť a pritiahneme ju k vlastnému telu. Druhú ruku uchopíme útočníka za vrch ruky so zbraňou a otáčame ju vzad (Matras, 1957).

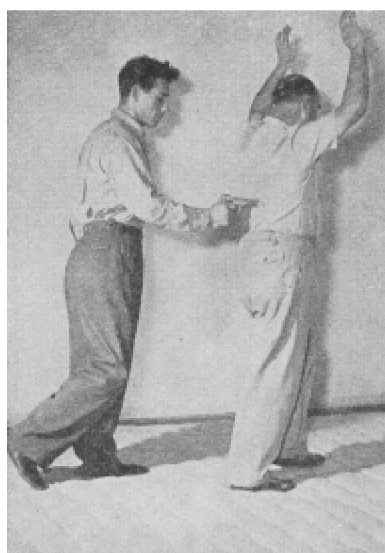

Obrázok 13: Útočník vytáhuje zbraň (Matras, 1957)

Malou pákou spôsobíme útočníkovi bolesť a ten zbraň pustí. Potom sa jej zmocníme a uderíme protivníka pištoľou do tváre alebo od neho odskočíme a mierime zbraňou na neho. Ak siaha útočník na pištoľ ktorú má na ľavej strane, priskočíme k nemu, uchopíme pravou rukou útočníkovu ruku so zbraňou, ľavou rukou uchopíme jeho lakeť a pritom tlačíme obe ruky k sebe. Pravou rukou nasadzujeme „zvratku“ a trhnutím k sebe máme jeho pištoľ v ruke pripravenú k strelbe. Tento chvat je veľmi spoľahlivý a k odzbrojení nie je potreba sily, záleží len na technike akou chvat spravíme. Využijeme bolesti a trhnutím smerom k sebe sa zmocníme zbrane. Tento chvat sa ľahko podarí, keď uchopenú ruku so zbraňou ohýbame do vnútra tak ako by sme to chceli do vnútra navinúť. V tejto polohe útočník nemá možnosť klásť odpor a ruka sa mu samovoľne otvára. Odskočíme dozadu a zbraňou zaistujeme útočníka. Chvat je bezpečný a dá sa ľahko nacvičiť. Ak siaha protivník pre strelnú zbraň do puzdra ktoré má v ľavom podpaží priskočíme k jeho pravému boku, uchopíme ho za ruku za laktom, pravou rukou aj s kabátom tlačíme do „zvratky“ proti nášmu telu a ľavou rukou prehmatávame a uchopíme súpera za očné jamky cez čelo. Pravou rukou malíčkovou hranou uderíme na hrtan alebo čeľusť. Tento úder na hrdlo, ak je hlava zaklonená je smrteľný. Ďalší spôsob obrany keď už

na nás útočník zamieril je že zodvihneme ruky nad hlavu a pozeráme sa mu do očí. Náhle spravíme vysoký kop do ruky tým útočníka prekvapíme a zbraň mu vykopneme. Dobre vykonaný kop je keď máme postreh a chytíme vykopnutú pištoľ a uderíme ňou útočníka do tváre. Inak vždy zaútočíme niektorým zo známych úderov. Ak by sa nám zbraň nepodarila kopom vyraziť ale len vychýliť hore, potom pokračujeme ihneď z kopu v útoku na ozbrojenú ruku tak že spravíme kľúč na ruku ako pri útoku nožom. Útočník zbraň bolesťou pustí a obranca ďalej vnútorným kľúčom láme ruku a laktom zasahuje hrtan. Po páde dozadu je možné tlakom predlaktia útočníka dusiť (Matras, 1957).

Ak sme bez zbrane a útočník nás odvádza a tlačí zbraňou na chrbát, tak spravíme rýchly obrat a popri tom uderíme malíčkovou hranou ruky na protivníkove predlaktie. Tým vychýlime zbraň a pákou na lakeť sa jej zmocníme. Úderom pištole do hlavy alebo tváre omráčime útočníka. Tento chvat riešime v pravo iba vtedy, ak máme pri chôdzi pravú nohu vzadu, a rýchlim otočením trupu sme mimo nebezpečia výstrelu zbrane. Mocným úderom zbraň útočníkovi vyrazíme z ruky. Oba tieto prípady sebaobrany sú veľmi ľahké ak ich máme dobre nacvičené. Útočníka môžeme tiež uchopiť za lakeť ľavou rukou a pravou rukou spravíme „zvratku“ ktorou ho odzbrojíme a úderom pištole zneškodníme (Matras, 1957).

Obrázok 14: Zmena pozície (Matras, 1957)

Po vydarenej „zvratke“ prejde obránca do protiútokú a zneškodní súpera. Ak máme pri chôdzi ľavú nohu vzadu a sme si istí že nám protivník priložil na chrbát hlaveň pištole, potom spravíme obrat vľavo uchopíme protivníkovu ruku so zbraňou, ktorú tlačíme aby ju nemohol použiť a súčasne útočíme kolenom medzi nohy a okrajom dlane na protivníkovu bradu. Je nutné si vždy overiť, že sa nás útočník dotýka naozaj zbraňou inak útok nerealizujeme. Mohlo by sa nám stať že nás bude postrkovať päsťou alebo nejakým predmetom a zbraň bude mať pripravenú v druhej ruke. V každom prípade je potrebné byť rozvážny a vyčkat vhodného okamžiku aby sme mohli zaútočiť a útočníka odzbrojiť. Ak sa nás dotkne protivník pištoľou na šiju spravíme rýchli obrat, úderom hrany pravej ruky uderíme do útočnickovho predlaktia a odzbrojíme ho pákou. Pištoľ musíme odzbrojiť bleskovo pretože na tom závisí náš život. Pri konečnej fáze odzbrojenia získava obranca zbraň a použije ju k záchrane života. Ak mieri útočník na druha a my môžeme zaútočiť zozadu, priskočíme k útočníkovi a uchopíme ho za ruku so zbraňou. Ľavou rukou ho uchopíme za krk, strhneme dozadu a dlhou pákou na paži mu vykĺbime rameno (Matras, 1957).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VRÁTNICE

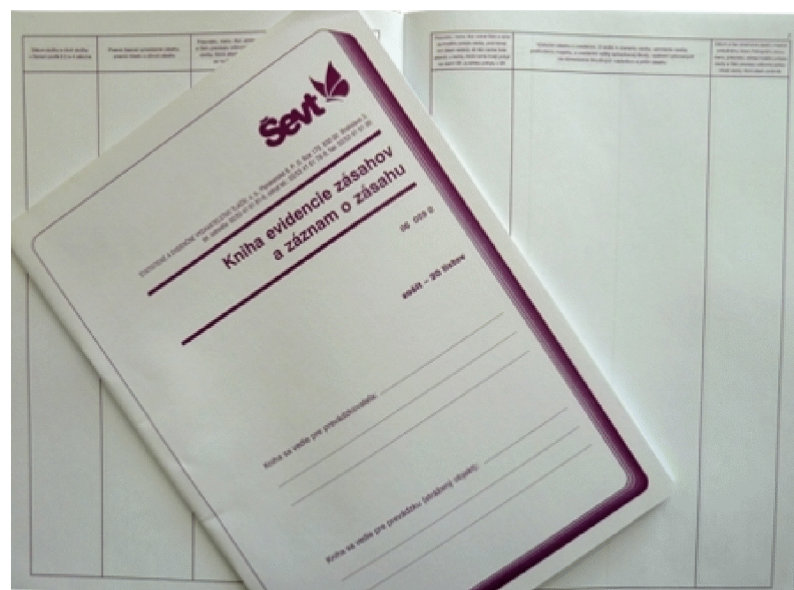
V perimetrii stráženéj zóny bývajú väčšinou dve priepustné vrátnice. Na počte kontrolných vrátnic pri priemyselnej zóne záleží veľkosť priemyselnej zóny, počet firiem a zamestnancov, ktorí sa nachádzajú v tejto chránenej lokalite a veľkosť výrobnéj kapacity a teda frekvencia nákladných áut, ktoré vozia materiál a vyvážajú výrobky. Na kontrolnej vrátnici sa nachádzajú súkromní bezpečnostní pracovníci, ktorí dohliadajú na kontrolu osôb, nákladných áut prípadne vagónov. Títo pracovníci kontrolujú vstup a výstup do zóny a z kontrolovanej zóny. Na vrátnici sa nachádza tiež kamerový systém, ktorý zaznamenáva takýto priebeh kontrol a z pravidla býva tento záznam archivovaný určitú dobu, zväčša 14 dní. Sú ale vrátnice na ktorých sa kamerový systém, ktorý nahráva priebeh kontroly nenachádza. To je ale veľká nevýhoda pretože nahrávky často môžu slúžiť ako dôkazový materiál pri prípadnom vyšetrovaní.

Obrázok 15: Kamerový systém na vrátnici (HBH, 2011)

Ďalej ako môžeme vidieť na obrázku hore sa na vrátnici hneď okolo priestupu nachádza stanovisko kde sú pracovníci a dohliadajú na celý priebeh. Tento obrázok poukazuje na kontrolnú vrátnicu špecializovanú na kontrolu osobných áut a nákladných vozidiel. K dispozícii majú blokovaciu závoru, ktorá je ovládaná zväčša z vnútra SBS

pracovníkom. Na každej vrátnici sa tiež nachádza hasiaci prístroj, ktorý v prípade požiaru a v tomto prípade menšieho je potrebný. Ďalej sa na vrátnici vyskytuje elektronický požiarň systém (EPS), ktorý informuje SBS pracovníkov o prípadnom požiare. Táto EPS skriňa je rozdelená na zóny aby v prípade požiaru konkrétnejšie informovala o mieste požiaru pracovníkov. Pracovník na vrátnici je teda povinný sledovať či niekde nevznikol požiar. V prípade požiaru je teda povinný kontaktovať hasičov a to čo najrýchlejšie. Na nešťastie dosť často vznikajú plané poplachu. Napríklad v uzavretej miestnosti kde pracuje destá a sú v nej nainštalované požiarne hlásiče. Pri práci s destou vzniká dym a hlásič okamžite zareaguje. Takýmto spôsobom teda vzniká planý poplach. V praxi to je realizované dosť často tak, že pracovník ak bude pracovať v miestnosti kde týmto spôsobom vzniká planý poplach informuje pracovníka na vrátnici že pravdepodobne tento poplach vznikne. Samozrejme ho informuje kde konkrétne bude pracovať a kedy. Hneď po skončení práce s destou informuje SBS pracovníka, že táto práca sa už v danej lokalite nevykonáva. Takéto postupy sú ale málo efektívne a vznikajú často omyly a požiarňa ochrana tak stráca maximálnu efektivitu a pracovníkov na vrátnici to zbytočne zavádza. V prípade poplachu si elektronický požiarň systém uchováva všetky údaje teda čas, miesto požiaru a podobne. Na vrátnici je tiež k dispozícii evidenčná kniha návštev, evidenčná kniha služieb a kniha evidencie zásahov.

Obrázok 16: Kniha evidencie zásahov (vlastné foto)

Do knihy evidencie zásahov sa zapisujú všetky údaje o zadržanej osobe, ktorá bola prichytená na vrátnici ako prenášala napríklad kradnutý výrobok. Túto knihu evidencie zásahov môže prísť skontrolovať policajt, ktorý toto dianie prešetruje. Často krát sa ale stáva, že pracovníci priebeh krádeže nezapísali dostatočne presne a vtedy dané vyšetrenie len sťažujú. Nemôžu zabúdať na to, že v prípade udalosti ktorá si žiada prešetrenie musia pracovníci na vrátnici dôkazové materiály pedantne chrániť a nedovoliť aby sa dané stopy, ktoré môžu pomôcť vo vyšetrowaní stratili. Práve toto sa im dosť často opakuje.

Pre vjazd nákladných áut a vstup osôb máme teda k dispozícii vrátnice osobné, nákladné a kombinované.

4.1 Osobná vrátnica

Jedna z vrátnic a to osobná sa špecializuje na kontrolu osôb a batožín. Cez osobnú vrátnicu prechádzajú zamestnanci, návšteva, vrchný personál (riaditelia a podobne) a tak ďalej. Na osobnej vrátnici je súkromná bezpečnostná služba, ktorá dohliada na to, aby do stráženej zóny nevstúpila osoba, ktorá nemá oprávnenie do zóny vstupovať. Tiež je tam hlavne kvôli tomu aby kontrolovala osoby vstupujúce a vystupujúce do a z objektu. Na vrátnici sú buď jedna alebo dve osoby. V priepustkovej vrátnici osobnej majú pracovníci k dispozícii knihu návštev kde si zapisujú osobné údaje o osobe ktorá vstúpila do chránenej zóny, osoba uvedená len ako návšteva. Pracovníci sú povinní si zapisovať riadne tieto údaje o osobe a to meno, priezvisko, adresa, čas vstupu, dôvod vstupu, možný čas odchodu a musia vedieť prečo a za ktorou osobou má potrebu ísť. Po tomto vydajú SBS pracovníci návštevníkovi takzvanú „visačku“ , ktorú nosí pripnutú na viditeľnom mieste. Pri výstupe osoby zo zóny sú pracovníci povinní tieto osoby skontrolovať ak sa im zdá byť niečo v neporiadku. Osoby kontrolujú buď vizuálne alebo detektorom kovu. V prísne strážených vrátniciach majú k dispozícii pracovníci osobné skenery. V bežných firmách nie sú zvlášť potrebné a navyše sú pomerne drahé.

Pre zamestnancov firmy sú priechody kde sa vyskytujú takzvané priechodové turnikety v kombinácii so zariadením s reakciu čipovej karty. V týchto miestach sa tiež samozrejme vyskytuje SBS pracovník, ktorý dohliada na priebeh a v prípade nezvyklej situácie koná tak ako mu to káže jeho povinnosť.

Obrázok 17: Prechod zamestnancov cez turnikety (vlastné foto)

Na obrázku (č.17) je vidno ako zamestnanec firmy prechádza cez turniket a prikľadá si svoju zamestnaneckú kartu k snímaču. Turnikety sú teda prevažne určené k prepúšťaniu zamestnancov. Snímacie zariadenie tiež eviduje dochádzku a čas zamestnancov. Ďalej majú pracovníci na vrátniciach v počítači programy kde figurujú všetci zamestnanci. Do programu si zadávajú že z daného množstva zamestnancov počítač vyberie náhodne napríklad dvadsať kontrol v daný deň. Zamestnanec teda pri výstupe a priložení karty k snímaču môže byť vyzvaný počítačom na kontrolu. Zamestnanec je teda povinný sa kontrole podrobiť, tam už môže zapadať napríklad aj kontrola dychovej skúšky či nepožíval zamestnanec alkohol.

Ďalší vstup určený pre návštevu a niekedy aj pre vstup vrchného manažmentu je realizovaný prevažne elektrickou otočnou závorkou. Ak sa osoba teda nazývaná návšteva preukáže a zaeviduje do knihy návštev má povolený vstup do kontrolovaného areálu. Samozrejme všetko spisuje SBS pracovník, ktorý si údaje o osobe preveruje občianskym preukazom. Tieto priestory sú posilňované kamerovým systémom a každý priebeh je nahrávaný a na určitý čas archivovaný.

4.2 Vrátnica pre osobné a nákladné vozidlá

Na vrátnici určenej pre prejazd áut alebo nákladných áut sa tiež zväčša vyskytujú dvaja pracovníci. Tí majú k dispozícii závoru ktorou autá zastavia. Na kontrolnej vrátnici sa nachádza tiež evidenčná kniha do ktorej si SBS pracovníci zapisujú údaje a vodičovi a osobnom či nákladnom aute. Pri vstupe je vodič povinný nahlásiť čo sa nachádza v jeho aute. Pri výstupe je zasa pracovník na vrátnici povinný riadne skontrolovať vychádzajúce vozidlo.

Obrázok 18: Zastavovanie vozidla (R.A.S.O, 2010)

Na hore uvedenom obrázku (č.18) vidíme ako strážnik zastavuje osobné vozidlo a vyzýva vodiča aby sa podrobil prehliadke. Teda vodič auta je povinný strážnika uposlúchnuť. Pred vodičom auta je zatvorená závorá teda vodičovi blokuje výjazd. Je možné sa ale stretnúť aj so situáciami keď závorá nefungovala a vtedy samozrejme kvalita kontroly môže klesať.

Obrázok 19: Kontrola vozidla (R.A.S.O, 2010)

Následne strážnik kontroluje priestor v osobnom aute (obrázok č.19). Je mu však väčšinou dovolené len do auta nazrieť. Ak by sa v aute nachádzalo niečo čo nepatrí vodičovi a teda nemá konkrétne povolenie k výdaju daného predmetu či materiálu bude musieť tohto vodiča okamžite zadržať. Vrátnica pre prejazd áut je tiež dopĺňovaná kamerovým systémom a teda sa robia záznamy, ktoré sa nejakú dobu archivujú. Vrátnik má k dispozícii rôzne pomôcky ktorými osobné auto alebo nákladné skontroluje. Pracovníci na vrátnici musia byť ostražití, pretože boli situácie keď sa vodič nákladného auta vydával za iného vodiča a vyviezol z chránenej zóny nejaký materiál. Takže pri vývoze vystupoval ako falošný šofér a s falošnými dokladmi. Za takéto nachytnie sa nesie ale zodpovednosť hlavné expedícia teda osoba, ktorá tovar vydáva neoprávnenej osobe a odovzdá povoľujúce papiere, ktoré potom predloží falošný vodič na vrátnici. Vrátnik len skontroluje tovar podľa predloženého papiera od expedície. Dnes už väčšina kontrol si poriadne zapíše údaje o vodičovi a nákladnom aute. Veľmi často sa stáva to, že si dokonca šoférov aj odfotia, teda ich konkrétne tváre. Vodičom sa to samozrejme moc nepozdáva a teda nemajú z fotenia dobrý pocit. Všetky tieto fotky a údaje o aute, nákladu a podobne sú riadne archivované.

Veľmi často sa vyskytujú na vrátniciach pre kontrolu vozidiel v prípade ťažkého prístupu napríklad pri nákladných autách s kontajnerom zrkadlá s teleskopickou tyčou a LED svietením nazývané inšpekčné zrkadlá.

Obrázok 20: Kontrola pomocou zrkadla (AD značenie, 2010)

Hore na obrázku (č.20) vidíme ako strážnik kontroluje nákladné auto pomocou teleskopickej tyče. Vodič nákladného auta musí dovoliť aby strážnik skontroloval jeho nákladné auto. Táto metóda je v praxi užívaná ako pomerne účinná avšak nesie so sebou aj nevýhody. Napríklad jednou z nevýhod je to, že v prípade svietenia slnka sa dosť rozhlád stráca teda kvalita odrazu pomerne klesá. Samozrejme veľkou výhodou v praxi predstavuje to, že tieto teleskopické kontrolné zrkadlá sú nerozbitné.

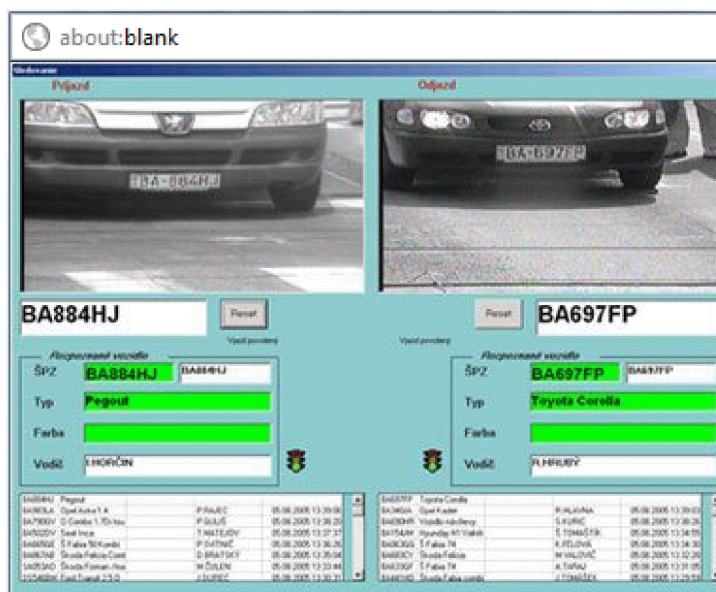

Obrázok 21: Zrkadlo na teleskopickej rúčke (AD značenie, 2010)

V prípade kontroly podvozku sa využíva taktiež zrkadlo a teda odraz avšak metóda je prispôsobená na kontrolu podvozku vozidiel.

4.2.1 Automatické rozpoznávanie evidenčných čísel

Pre zvýšenie bezpečnosti vozových vrátníc alebo iných vstupných bodov do priemyselnej zóny je tiež využiteľný špeciálny modul pre automatické rozpoznávanie evidenčných čísel vozidiel. Systém pomocou kamier a vyhodnocovacieho softvéru prevádza skenovaný obraz evidenčných čísel vozidiel do dátovej podoby. Tu dochádza k porovnávaniu údajov vozidla s údajmi v databáze prípadne na identifikačnej karte vozidla. Až pri zhode dôjde k umožneniu vjazdu alebo výjazdu vozidla do alebo z kontrolovanej zóny. Celá operácia pritom maximálne v sekundách teda táto vyhodnocovacia technológia je aj z tohto hľadiska veľmi efektívna. Jedná sa o vysoko výkonný systém ktorý si toto použitie nájde v miestach ako sú vrátnice. V praxi sa tieto zariadenia nachádzajú ale len ojedinele. Snímanie evidenčných čísel môže prebiehať aj za pohybu vozidla. Tým pádom je to pre vodiča pohodlnejšie a efektívnejšie. Systém automaticky rozpozná evidenčné číslo vodiča v zornom poli kamery a pokiaľ má značka v obraze zodpovedajúci rozmer (približne 1/3 šírky obrazu), dôjde k načítaniu a rozpoznaniu číslic. Týmto spôsobom je možné kontrolovať prechádzajúce vozidlá aj v miestach kde nezastavujú.

Obrázok 22: Program na kontrolu vozidiel (PCS- Security, 2012)

Na uvedenom (nasnímanom) obrázku (č.22) vidíme ako snímacie kamery zachytili evidenčné číslo a tiež typ auta. Ďalej je možné sledovať v programe meno a priezvisko vodiča, farbu vozidla a podobne. Táto technológia si stále v praxi hľadá uplatnenie a stále viac je využívaná. Pracovníci ktorí majú k dispozícii túto technológiu si ju zväčša chvália.

4.3 Vrátnica kombinovanej kontroly

Vrátnica kombinovanej kontroly je teda kontrola osôb automobilov a nákladných áut v jednom priepustnom bode. V danom priepustnom bode teda na vrátnici je kontrola osôb oddelená od kontroly vozidiel ale len nepatrne, teda tieto kontroly sa realizujú blízko seba.

Obrázok 23: Kombinovaná vrátnica (BRS, 2010)

Na obrázku (č.23) vidíme kombinovanú vrátnicu a teda je na danom mieste umožnený vstup osôb a vozidiel. Čierna šípka poukazuje na miesto kadiaľ prechádzajú vozidlá. Na mieste pre kontrolu vozidiel sa nachádza závora ktorá informuje vodičov a zákaze vstupu alebo výstupu bez požadovanej kontroly. Žltá šípka poukazuje na miesto kontroly osôb. V danom mieste sa nachádzajú zariadenia, ktoré sú určené na kontrolu týchto osôb. Tieto miesta sú posilňované tak isto kamerovým systémom ktorý daný priebeh kontrol nahráva a archivuje. V týchto kontrolných stanoviskách sa nachádzajú tiež SBS pracovníci, ktorí kontrolujú či už osoby alebo vozidlá.

5 TECHNICKÉ PROSTRIEDKY ZAISŤUJÚCE VSTUPY DO CHRÁNENÝCH OBJEKTOV

Technické prostriedky ktoré sú využívané pre kontrolu pri vstupe alebo výstupe do objektu sú veľmi dôležité pre minimalizovanie alebo odstránenie nepovolenému vstupu či výstupu. Ďalej zohrávajú veľmi dôležitú úlohu pri kontrole a to takej či osoba nevynáša alebo nevnáša nejaké kradnuté predmety z objektu alebo nebezpečné predmety ktoré môžu nejakým spôsobom narušiť chod firmy alebo ublížiť na zdraví. Preto sa jedná o rôzne druhy detektorov kovu, röntgenov, pomôcok k prevedeniu kontroly vozidiel alebo batožín.

5.1 Kontrola osôb

Kontrolu vstupujúcich osôb robíme pri každom vstupe do stráženého objektu a to z jediného dôvodu aby sme zamedzili prinesenie a odnesenie nepovolených predmetov. Vo väčšine prípadov sú v strážnych objektoch umiestnené detektory kovu – detekčné rámy v kombinácii s ručným detektorom kovu pre prehľadanie presného umiestnenia kovových predmetov.

5.1.1 Ručné detektory kovu a prax

Detektory kovov sú určené teda k vyhľadávaniu kovových predmetov. Princíp činnosti je založený na schopnosti vyhodnocovať odozvu okolitého prostredia na vlastné magnetické pole. Pokiaľ sa vnútri daného poľa nachádza kovový predmet, vytvorí zmenu ktorú je detektor schopný zaznamenať a vyhodnotiť. Pri tomto zariadení je niekedy pomerne problém zamedziť a odstrániť každú kovovú časť ktorá sa môže na osobe vyskytnúť. Veľmi často sa stáva že prehľadávaná osoba ma vo vaku napríklad zicherku alebo nejakú malú kovovú časť a tá môže dosť znepríjemniť prehľadávanie. Mnoho krát sa stáva aj to že prehľadávanie sa stane kvôli zabudnutému malému kovovému kúsku pomerne zdĺhavé. Postupuje sa aj tak, že prehľadávaná osoba si vyzlečie bundu alebo mikinu.

Obrázok 24: *Ručný detektor kovov* (Tureček, 1998)

5.1.2 Detekčné rámy

Detekčné rámy sú používané pri kontrole osôb či nevňášajú do kontrolovaného priestoru nejakej zbrane alebo kovové predmety ktoré môžu byť pre osoby v objekte nebezpečné. Pri kontrole je potrebné venovať zvýšenú pozornosť osobám používajúcim kardiostimulátor, ktorý s najväčšou pravdepodobnosťou vyvolá poplach. Preto ale musíme zistiť či poplach skutočne vyvolal kardiostimulátor. Tieto osoby rovnako ako osoby so šrôbmi v kostiach je nutné prehľadávať ručným detektorom, či signál detekčného rámu naozaj pochádza od hore uvedených zdravotných problémov. Často sa stáva že pri kontrole osôb pomocou detekčného rámu je kontrolovaná osoba pomerne nepokojná pretože pomerne často sú detekčné rámy zastaralé a tam už je detekcia v celku zdĺhavá (tam tomu prispieva aj používaný software) a nie presná. Niekedy dochádza aj k falošnému poplachu.

Na zobrazenie napríklad zbrane slúži multizónový displej. Pri detekcii je použitý vysoko intenzívny zvuk ale je možné ho samozrejme programovať.

5.2 Prostriedky a nedostatky pre kontrolu batožín

Pre kontrolu batožín v strážených objektoch sa využívajú röntgeny na batožiny a vizuálna kontrola batožiny pracovníkom ktorý je na vrátnici. Röntgeny sa využívajú ku kontrole batožín alebo predmetov vnášaných do vnášaných do strážených objektov a umiestnené bývajú v tzv. vstupných košoch. Kontrolou má byť vylúčené, že obsahujú zbrane alebo iné nepovolené predmety určené k ohrozeniu bezpečnosti stráženého objektu. Princíp spočíva v tom, že röntgenové paprsky sú schopné prenikať aj nepriehľadnými

materiálmi a preto sa používajú ku kontrole batožín a iných predmetov bez toho aby sa musela batožina otvoriť.

Takáto kontrola pomocou röntgenu je používaná hlavne na miestach, ktoré si vyžadujú veľmi prísnu kontrolu. Takže vo väčšine prípadoch sa vo výrobných priemyselných zónach vyskytuje pomerne málo.

Vizuálna kontrola batožiny povereným príslušníkom sa realizuje hlavne pri podozrení, že osoba môže mať v batožine nejaký kradnutý predmet. Kontrola sa realizuje ale aj v prípade keď röntgenová kontrola odhalí, že v batožine je nepovolený predmet. Vtedy je tiež pracovník povinný požiadať kontrolovanú osobu aby povýťahovala z batožiny celý obsah na odkladaciu plochu na to určenú. Kontrolovaná osoba musí poslúchnuť. Často sa však stáva, že kontrolovaná osoba neuposlúchne príkaz pracovníka a snaží sa kontrolu batožiny obísť. Vtedy je pracovník povinný zakročiť a neuposlúchnutie ihneď ohlásiť.

Pri kontrole batožín sa často pracovníci stretávajú s kontrolovanými osobami ktoré aj keď nejde o krádež veľmi neochotne spolupracujú. Alebo prvé požiadanie neuposlúchnu a pracovníkom situáciu len sťažujú. Ak je pri kontrole nájdený napríklad ukradnutý predmet, pracovník je povinný kontrolovanú osobu ihneď zadržať (teda odvieť ju do miestnosti na to určenej) a kontaktovať príslušné orgány a osoby ktoré situáciu budú ďalej riešiť.

5.2.1 Jednanie pri zistenej krádeži

Osoba, ktorá vstupuje alebo vystupuje do alebo z priemyselnej zóny musí prechádzať cez kontrolnú vrátnicu kde bude kontrolovaná a to buď vizuálne alebo detektorom kovov či röntgenom príslušnými pracovníkmi. Bližší popis kontroly je teda taký, že osoba odovzdá svoju batožinu pracovníkovi, ktorý ju položí na posuvný pás.

Obrázok 25: Röntgenovanie batožiny (PCS, 2012)

Pomocou posuvného pásu sa batožina dostane do zariadenia, ktoré pomocou röntgenu zmapuje obsah batožiny. Pomocou snímky je ľahké rozpoznať aké predmety sa v batožine nachádzajú.

Obrázok 26: *Obsah batožiny po zröntgenovaní (ELMES, 2010)*

Na obrázku je vidno, že v batožine sa nachádza zbraň ktorú kontrolovaná osoba tajila a nemá ani povolenie túto zbraň do kontrolovanej zóny vnášať. Ak pracovníci spozorujú, že sa nachádza v batožine napríklad zbraň tak ihneď túto osobu zadržia a to buď fyzicky teda chvatom alebo pomocou napríklad zbrane či tonfy. Túto zadržanú osobu ihneď odvedú do zadržiavacej miestnosti kde jej nasadia putá a kontaktujú políciu. Osoba je zadržaná až do príchodu polície, potom polícii predložia dôkazy a osobu odovzdajú príslušným orgánom.

5.3 Metódy a nedostatky pre kontrolu vozidiel

Pre kontrolu vozidiel vchádzajúcich do strážených objektov, kde vozidlá dovážajú a odvážajú materiál a rôzne výrobky prípadne zásobovanie sa používajú rôzne technické prostriedky pre kontrolu vozidiel. Vozidlá sa kontrolujú väčšinou vizuálne a to povereným príslušníkom. Ak vychádza napríklad osobné auto, ktoré bolo v chránenom objekte pracovník je povinný toto auto skontrolovať a teda robiť všetko preto aby nedošlo takýmto spôsobom ku krádeži. Pracovník požiada vodiča auta aby mu ukázal úložný priestor teda kufor ale aj sedačky a rôzne miesta kde by sa potenciálne kradnutá vec mohla nachádzať. Vodič je povinný tomuto pracovníkovi tieto miesta dôkladne poukazovať aby uistil pracovníka na vrátnici že nič neukradol. Ak nedošlo k žiadnej krádeži, vodič môže pokračovať a opustiť takto kontrolované miesto. Ak by došlo ku krádeži a pracovník si toho všimne musí vodiča okamžite zadržať. Podobne sa realizuje aj kontrola nákladných

automobilov. Ak napríklad vodič s kamiónom vychádza zo stráženého objektu tak musí uposlúchnuť pracovníka na vrátnici a svoj náklad mu ukázať. Ak sa v úložnom priestore nachádzajú napríklad výrobky z firmy pracovník je povinný si všetko zapísať. Zapisuje si teda čo konkrétne sa v kamióne nachádza a aké množstvo. Toto si musí zaznamenať veľmi pedantne aby náklad, ktorý opúšťa chránené zóny bol ešte raz pracovníkom na vrátnici zaznamenaný. Nasledovne si zapisuje meno a priezvisko vodiča a samozrejme poznávaciu značku.

Ak ide nákladné auto von z chránenej zóny a ako úložnú plochu nesie kontajner tak pracovník má k dispozícii rebrík s plošinou a do kontajnéra nazrie z vrchu. Stretol som sa ale často s tým, že pracovník na takúto situáciu nebol pripravený a rebrík s plochou nebol k dispozícii. Vtedy pracovník len hlúpo veril vodičovi kamiónu, že v kontajneri nemá nič čo by kradol. Tu vzniká veľmi často taká situácia, že kontrolná služba podceňuje takéto situácie a kontroly vozidiel nevykonáva tak ako by vykonať mala. Správa sa veľmi priateľsky a len niekedy robí podrobnejšie kontroly a to na miestach kde by mala byť kontrola prísna. Veľmi často sa stáva aj to, že kontrola sa robí pomerne rýchlo a nekvalitne, jednoducho pracovník na vrátnici si svoju prácu nerobí tak ako má. Preto tu hrozí veľmi veľké riziko krádeže.

6 DOPORUČENIA PRE STRÁŽNIKOV

Pracovníkom súkromnej bezpečnostnej služby sa často stáva, že osoba tohto vrátnika neuposlúchne a teda pracovník je nútený použiť donucovací prostriedok. Strážnik mal mať k dispozícii tonfu, teleskopický obušok, paralyzér, sprej, putá a v prípade prísnejšej kontroly tiež zbraň na ktorú musí mať osvedčenie. Sú však aj situácie, kedy musí strážnik čeliť rôznym útokom. Z praxe sú také poznatky, že strážnici na vrátniciach vedia len minimum k tomu aby efektívne využili rôzne pomôcky k odtlačeniu alebo obrane pred útočníkom. Ďalej majú tiež pomerne obmedzené poznatky v sebaobrane keď útočník útočí bez zbrane. A situácie riešia teda neprofesionálne. Sú však samozrejme aj výnimky, ktoré sú častejšie v prísne chránených zónach. Nasledovne som uviedol pár doporučení, akú techniku by mohli pracovníci na vrátnici použiť, je jednoduchá a efektívna.

6.1 Teleskopická tyč

Výskyt teleskopické tyče na vrátniciach je zriedkavý. Preto by bolo vhodné aby takúto pomôcku strážnici využívali pretože je účinná a ľahko dostupná. V mnohých prípadoch môže teleskopická tyč slúžiť aj na odstrašenie útočníka, teda má tiež charakter odstrašujúci. Ak má strážnik k dispozícii takúto teleskopickú tyč tak sa zasa vyskytujú niekedy prípady, že strážnik nevie správne narábať s týmto prostriedkom.

V tejto časti by teda pomohlo to, aby všetci strážnici mali k dispozícii tieto teleskopické tyče, pretože veľa krát si to situácia vyžaduje. Ďalej je potrebné aby títo strážnici, ktorí sú na vrátniciach vedeli účinne zaútočiť v prípade že osoba neuposlúchne alebo chce zaútočiť na strážnika. Musia teda vedieť do ktorých miest majú udierať.

Obrázok 27: Upozornenie osoby strážnikom a útok (vlastné foto)

Na názornej ukážke (obrázok č.27) je vidno ako postupuje strážnik. Najskôr osobu upozorňuje a to slovnou a rukou, ktorá je vytýčená vpred. Osoba teda podľa tohto musí vedieť, že strážnik je pripravený na úder. Teleskopickú tyč má na ramene a teda je v pozícii, kedy môže na potenciálneho útočníka zaútočiť v prípade neuposlúchnutia. Ďalej je naznačené ako by mohol strážnik zaútočiť na osobu, ktorá neuposlúchne a hrozí strážnikovi. Strážnik z pravidla udiera do miest, ktoré sú pokryté svalstvom minimálne. Táto technika je účinná a jednoduchá takže mala by sa v praxi vyskytovať podstatne častejšie.

6.2 Obrana proti pištoľi

Sú tiež situácie keď na strážnika namieri osoba pištoľ. Vtedy môže správne riešenie pracovníkovi na vrátnici zachrániť život a teda je pre nich obrovskou výhodou vedieť správne zareagovať. Často sa však stáva v praxi to, že ak namieri na strážnika daná osoba pištoľ tak radšej sa tento strážnik stiahne. To si však situácia niekedy vyžaduje tiež.

Obrázok 28: Zákrok proti namierenej zbraňi (vlastné foto)

Na obrázku (č.28) vidíme simuláciu útoku na strážnika a nasledovný návrh na riešenie danej situácie. Ozbrojená osoba mieri na strážnika, ten musí veľmi rýchlo a opatrne jednať a útok zmariť. Strážnik sa veľmi rýchlo presunie vedľa útočníka, uchopí jeho zbraň, stiahne ju dole pred seba a nasledovne udrie útočníka tak aby útočník pustil zbraň.

Táto obrana je teda jednoducho zvládnuteľná a efektívna. Samozrejme si ale vyžaduje precvičenie aby dokázal strážnik v takejto situácii zareagovať sebavedome a aby vedel predísť zbytočne väčšiemu nebezpečenstvu. Ak namieri daná osoba na strážnika, tak musí strážnik slovne upokojovať túto osobu a snažiť sa o to, aby sa daná osoba zamyslela nad situáciou. Nasledovne keď sa útočník zamýšľa a menej sústredí na strážnika a zbraň, tak strážnik zakročí a rieši situáciu tak ako je už opisované.

6.3 Obrana proti noži

Tiež sa na priepustkových vrátniciach vyskytuje skutočnosť že na strážnika môže zaútočiť osoba, ktorá je vyzbrojená nožom. Či už z dôvodu krádeže a podobne alebo pod vplyvom rôznych omamných a psychotropných látok. Teda je tu potreba, vedieť zakročiť čo

najefektívnejšie proti útočníkovi s nožom. Ponúkam doporučeniu ako takýto útok zmarit'. Samozrejme si ale takúto obranu treba precvičiť a to tak, aby strážnik reagoval sebedovome a predišiel tak zbytočne väčším rizikám.

Obrázok 29: Zákrok proti noži (vlastné foto)

Na danom obrázku (č.29) je vidno ako potenciálny útočník môže ohrozovať strážnika a nasledovné nožom a nasledovné zmarenie útoku.

Ak strážnika ohrozuje útočník s nožom musí hneď reagovať, ešte skôr ako sa útočník začne sústreďovať na svoj útok naplno. Tak strážnik uchopí z vrchnej a spodnej časti útočnicovej ruky, vyvrtne ju smerom nahor, priblíži sa na stranu útočníka a podtrhne ho nohou tak, aby spadol na zem. Medzitým zoberie útočníkovi nôž, nasadí mu chvat, odvedie a spúta mu ruky. Medzitým druhý strážnik zavolá políciu a tá následne útočníka zadrží.

Tento útok je pomerne častý a veľmi nebezpečný pre strážnika. Pracovník na vrátnici je ale často krát necvičený na takúto obranu a radšej ustúpi a zavolá príslušné orgány. Preto by sa mala klásť potreba na to, aby strážnici vedeli takto a čo najefektívnejšie zareagovať na útočníka so zbraňou bez zbytočne väčšieho rizika.

6.3.1 Zadržanie útočníka

Po zneškodnenom útoku musí nasledovať zadržanie útočníka a to čo najefektívnejšie. Zadržanie útočníka a nasledovné privolanie polície, ktorá ho už potom rieši

d'alej. Takéto zadržanie je veľmi potrebné pomerne jednoduché a účinné, avšak potrebuje tiež nácvik.

Obrázok 30: Zadržanie útočníka a odvádzanie (vlastné foto)

Na obrázku (č.30) vidíme ako je útočník v pozícii po zmarení útoku strážnikom. V prvom rade mu nasadí páku na zápästie (už tento zákrok je pre útočníka bolestivý), potom ho pretočí na brucho, pritiahne druhú ruku, nohami stiahne ruky k telu, prisadne útočníka aby sme mu minimalizovali pohyb a pomocou pút alebo s'ahovacej pásky ruky stiahne. Zostane buď v tejto pozícii a druhý strážnik volá políciu. Alebo nasledovne použije odvedenie útočníka na miesto kde bude čakať na príchod polície v prítomnosti strážnika. Táto metóda by mohla byť prínosom v problematike pri zneškodnenom útoku strážnikom.

6.4 Obrana proti útoku bez zbrane

Tiež sa vyskytujú situácie kedy na strážnika útočí osoba bez pomoci zbrane. Vtedy nie je vyriešenie situácie tak ťažké a nevyžaduje si tak tvrdé cvičenie. Osoba v pozícii strážnika by mala byť ale fyzicky dost' zdatná na to aby takéto útoky zmarila. Častokrát sa však v praxi stáva, že na strážnikovej pozícii je osoba, ktorá nie je dostatočne fyzicky zdatná (napríklad veľmi nízky zrast) a vtedy funkcia správneho riešenia situácie klesá.

Obrázok 31: Spacifikovanie útočníka (vlastné foto)

Na obrázku (č.31) je vidno chvat, ktorý môže strážnik v takejto situácii použiť. Samozrejme na obranu takéhoto držania je viac spôsobov. Avšak tento je pomerne jednoduchý a efektívny.

Osoba sa snaží zaútočiť na strážnika, chytí ho za golier a je v pozícii kedy na strážnika chce zaútočiť. Strážnik musí okamžite zareagovať a útočnickovu ruku pravou rukou a ľavou palcom narazí na ohyb ruky, prekrúti ju za útočnickovu hlavu a útočníka zhodí na zem. Po tomto zákroku musí nasledovať zadržanie. Táto metóda je pomerne jednoduchá a myslím si, že by ju mal ovládať každý strážnik.

Zhrnutie: Strážnici na vrátnici sú teda vystavovaní rôznym útokom zo strany či už zamestnancov alebo iných osôb. Každý z nich by mal mať teda určité znalosti a schopnosti ako zakročiť proti útočníkovi so zbraňou ale aj bez zbrane. Uviedol som teda rôzne techniky, ktoré by zaiste boli týmto strážnikom nápomocné. Často sa však stáva aj to, že strážnik vie ako by mal zakročiť proti útočníkovi ktorý ho ohrozuje avšak koly nedostatku tréningu sa danú situáciu neodváža takto riešiť.

6.5 Kontroly a komplikácie

- **Strážnici na vrátnici :** Kontrolní strážnici sú na priepustných vrátniciach potrební. Prezerajú osoby, batožiny, autá a vpúšťajú návštevy do kontrolnej zóny. Strážnici majú k dispozícii rôzne donucovacie prostriedky : paralyzér, tonfu, obušok, putá, sprej, zbraň (pokiaľ má platný preukaz o držaní a manipulácii so zbraňou) a rôznu

techniku, ktorá im pomáha pri kontrole. Títo pracovníci musia byť na každej kontrolnej stanici. Musia mať platný preukaz na vykonávanie tohto povolania. Pracovníci na vrátnici by mali byť pedantní, prísni a svoju robotu si splňať zodpovedne. V realite sú však často takí, ktorí situácie veľmi podceňujú a tak hrozia rôzne riziká, ktoré môžu narušiť chod firmy alebo ohroziť ľudský život. Sú však aj takí, čo keď vidia „známeho“ ustupujú a nekontrolujú ho a to je veľká chyba. Tuto by mohla pomôcť prísnejšia zodpovednosť a poukazovanie pracovníkom nato čo by sa mohlo stať, teda ich motivovať k prísnejšej kontrole.

- **Osobná kontrola:** Pri kontrole pomocou detektoru kovu vznikajú často plané popluchy a vtedy sa kontrola osoby zbytočne predlžuje. Pokiaľ sa teda napríklad vo firme zistila nejaká krádež a strážnici takto prehľadávajú každú osobu, tak je kontrola časovo pomerne náročná. Pri používaní detektoru kovov na osobnú prehliadku je veľká nevýhoda to, že aj malá pripínačka, ktorá je hlboko vo vrecku môže signalizovať poplach. Tuto by pravdepodobne pomohlo ak by detektor detekoval len väčšie predmety, pokiaľ by nebola možnosť kradnúť niečo malé. Vtedy by tak často nevznikal planý poplach a neznepríjemňoval či nebrzdil by takúto osobnú kontrolu.
- **Kontrola batožiny :** V takejto kontrole sú z pravidla dva druhy kontrolovania. Jedna je vizuálna a druhá je pomocou röntgenového zariadenia, ktoré zviditeľní obsah batožiny. Vizuálna kontrola je viac v praxi využívaná avšak osoba, ktorá má povyklaďovať obsah batožiny je často nahnevaná a dost' ju to znepokojuje a teda tá spolupráca je dost' pomalá. Táto kontrola sa robí väčšinou pri podozrení o krádeži. Vizuálna kontrola teda nenesie žiadne veľké firemné náklady a preto je využívaná častejšie ako röntgenová. Avšak je tu zasa problém zo strany strážnikov, niektorí túto kontrolu robia málo prísnu a vtedy teda kontrola nie je dostatočná. Často podceňujú situáciu a osoby nekontrolujú tak ako by mali. Tuto by pomohlo časté zdôrazňovanie na strážnikov, aby si kontroly vykonávali pedantne a s trpezlivosťou.

- **Kontrola vozidiel** : Kontrola vozidiel pri vstupe a výstupe z priemyselných zón je pomerne častá a potrebná. Pracovníci na vrátnici nato využívajú rôzne pomôcky. Nie je tiež vynechaná vizuálna kontrola vozidiel strážnikom na vrátnici. Vodič musí poslúchnuť strážnika a vyhovieť mu. Pri vizuálnej kontrole niektorí vodiči nie pozitívne reagujú a snažia sa vrátnikov prehovoriť o tom, že nič kradnuté v aute nemajú. Nájdu sa tiež vrátnici, ktorí sú naivní a tomuto vodičovi uveria. Tiež aj v tejto časti kontroly sú strážnici, ktorí podceňujú situáciu a kontrolovanie týchto vozidiel nevykonávajú tak ako by mali. Tuto treba tiež zdôrazňovať strážnikom, že tieto kontroly sú veľmi potrebné a ak by boli podceňované môže dôjsť ku krádeži alebo k ublíženiu na zdraví.

Taktiež je kompletná kontrola a zaznamenávanie vodiča, ktorý vchádza alebo vychádza z objektu. Musí si teda pedantne zaznamenávať údaje o tomto vodičovi a náklade, ktorý preváža. V praxi sa tiež stáva, že strážnik si zapíše nesprávne údaje o vodičovi a potom vznikajú rôzne komplikácie. Tuto je potrebné zapisovať údaje o vodičovi a náklade pozorne.

- **Kamerový systém na vrátniciach** : Kontrolné vrátnice sú dopĺňované kamerovým systémom. V prípade že vznikne na vrátnici situácia ktorá si vyžaduje vyšetrovanie, záznam z kamery poslúži ako dôkazový materiál v prospech kontrolnej služby. Avšak v praxi sa často stáva, že kamery sú dlhšiu dobu nefunkčné či už z dôvodu zničenia chuligánmi, starým zariadením alebo prenosovou cestou. Stretol som sa dokonca s firmou (výroba súčiastok do automobilov), ktorá mala na vrátnici komplet nefunkčný monitorovací systém minimálne dva mesiace. Jednoducho to firma zo začiatku neriešila. Tuto by určite pomohla pravidelná kontrola kamerového systému aby bol tento systém vždy plne funkčný.

ZÁVER

Vo svojej bakalárskej práci som sa zamerlal na problematiku kontroly vstupu a výstupu z priemyselnej zóny. Opisoval som aké kontroly prebiehajú na vrátniciach, čo si strážnici evidujú a akú techniku strážnici používajú. Štruktúra mojej bakalárskej práce pozostáva z teoretickej a praktickej časti a nasledovného zhodnotenia a doporučenia postupov.

V prvej časti som sa zamerlal na prostredie, kde sa kontrolná služba vyskytuje, aké kontroly na vrátniciach prebiehajú a aké technické pomôcky sa na týchto kontrolných vrátniciach používajú. V práci som opisoval ako a kde si strážnici evidujú osoby alebo autá, ktoré vchádzajú a vychádzajú z chránenej zóny.

V praktickej časti som sa zamerlal na nedostatky, ktoré sa vyskytujú na niektorých kontrolných zónach. Či už ide o kontrolu áut, batožín alebo osôb. Jedná sa hlavne o podceňovanie situácie strážnikmi, plané popluchy a podobne. Tiež som konkrétnejšie opisoval a vyhodnocoval vstupy, ktoré sú delené na osobné, nákladné a kombinované. V práci som vyhodnocoval tiež nedostatky, ktoré sú spojené s funkčnosťou kamerového systému, kontroly osôb, batožiny a áut .

Nakoniec som predložil návrhy na sebaobranu, ktoré by sa dali využiť v prípade útoku osoby na strážnika. Tiež som uviedol ako môže strážnik túto osobu po eliminácii útoku zadržať a odviesť.

ZÁVER V ANGLIČTINE

In my thesis I focused on the issue of control input and output of the industrial zone. I described what controls run at the reception, which can record keepers and guards what techniques are used. The structure of this thesis consists of theoretical and practical part and the following evaluation and recommendation processes.

The first one focused on the environment, where the control service occurs, which controls the lodge run and what technical aids in the control gatehouse used. In this paper I describe how and where guards keep that person or car that goes and based on a protected zone.

In the practical part, I focused on the weaknesses that exist in some control areas. Whether It's checking cars, luggage and passengers. It is mainly the underestimation of the situation guard, false alarms and the like. I also describe and evaluate specific inputs, which are divided into passenger, freight and combined. At work, I also evaluated the shortcomings associated with functional camera system, control persons, baggage and cars.

Finally, I made proposals for self- defense, which could be used in case of attack to guard people. I also said that this person can guard attack affter eliminating stop and play.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- [1] AD: značenie. Eshop [online]. 2010 [cit. 2012-05-22]. Dostupné z :
<<http://eshop.znacenie.sk/produkt/inspekcne-zrkadla-343/>>.
- [2] AP. In: AGOPRO [online]. 2012 [cit. 2012-05-21]. Dostupné z:
<<http://www.agopro.sk/turnikety.htm>>.
- [3] BRABEC, František et al., 2001. *Bezpečnosť pro firmu, úrad, občana*. Praha: Public History, 400 s. ISBN 80-86445-04-6
- [4] BRABEC, František, 1996. *Ochrana bezpečnosti podniku*. Praha: Eurounion, 203 s. ISBN 80-85858 29-0
- [5] BRABEC, František, 1995. *Hlídací služby*. Praha: EUROUNION, 260 s. ISBN 80-85858-12-6
- [6] BRS. BRS [online]. 2010 [cit. 2012-05-22]. Dostupné z: <<http://www.brs.sk>>.
- [7] ČERNÝ, Pavel. a GOETZ, Michal, 2004. *Manuál obranné střelby*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s. 214 s. ISBN 80 – 247 – 0739 – X.
- [8] ELMES [online]. 2010 [cit. 2012-05-22]. Dostupné z: <http://www.elmes-sk.sk/rtg_zavazadla.html>.
- [9] FALISOVÁ, B., 1994. *Ochrana objektov*. Bratislava: Akadémia PZ , 239 s. ISBN 80-88751-26-8
- [10] HBH [online]. 2011 [cit. 2012-05-22]. Dostupné z: <<http://www.hbh.sk/prestavba-budovy-a-vystavba-vratnice.html>>.
- [11] KYKLOPA. [online]. C2012 [cit 2012-03-08]. Dostupné na internete :
< ukyklopa.snadno.eu/4rocnik/soch_komplet.doc >.
- [12] LUDĚK, Lukáš et al., 2011. *Bezpečnostní technologie, systémy a management*. Zlín: VeRBuM, 316 s. ISBN 978-80-87500-05-7
- [13] MATRAS, Antonín, 1957 *Sebeobrana II*. Praha: Naše vojsko, 203 s. ISBN 978-80-257-0327-5
- [14] MALÁNIK, Z. *Přednášky z předmětu Speciální tělesná příprava*. 2000 – 20011.
- [15] MUJGLOCK, Nutná obrana. [online]. C2007 [cit 2012-01-09]. Dostupné na internete : <<http://www.mujglock.com/nutna-obrana.html>>.

- [16] MUJGLOCK, Krajní nouze. [online]. C2007 [cit 2012-02-09]. Dostupné na internete : <<http://www.mujglock.com/krajni-nouze.html>>.
- [17] PCS: Security. In: PCS: Security [online]. 2012 [cit. 2012-05-21]. Dostupné z: <<http://www.pcs.sk/security-sk/produkty/identifikacne-systemy.html>>.
- [18] PCS: Security. [online]. 2012 [cit. 2012-05-21]. Dostupné z: <<http://www.pcs.sk/rapiscan-sk/produkty-a-sluzby/kontrola-batozin-a-zasielok.html>>.
- [19] POLÁK, Jaroslav, 2001. *Jak přežít terorismus*. 1. vyd. Kladno: Nakladatelství Jama, 203 s. ISBN 80 – 902374 – 3 – 6.
- [20] R.A.S.O: Bezpečnostní agentura [online]. 2010 [cit. 2012-05-22]. Dostupné z: <<http://www.raso.cz/produkty1.htm>>.
- [21] SDE-OR, I. – YANILOV, Eyal. 2003 *Krav Maga. Umění čelit ozbrojenému útočníkovi*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko. 246 s. ISBN 80 – 206 – 0689 – 0
- [22] SÝKORA, Miroslav. 1997. *Psychologie ve služební činnosti strážníka obecní (městské) policie a strážného civilní bezpečnostní služby*. 1. vyd. Praha: Armex – Trivis Praha, 70 s. ISBN 80 – 902283 – 3 – X
- [23] ŠČUREK, R., 2008 *Vybrané technické prostředky detekce a pyrotechnická ochrana na letišti*. VŠB TU Ostrava FBI, Oddělení bezpečnosti osob a majetku KBM
- [24] TANGRAM. [online]. C2009 [cit 2012-02-09]. Dostupné na internete : <<http://www.tangram.sk/clanok/dochadzka>>.
- [25] TUREČEK, Jaroslav, 1998. *Technické prostředky bezpečnostních služeb II*. Praha: Policejní akademie České republiky, 100 s. ISBN 80-85981-81-5
- [26] VLADISLAV, J., : Organizační směrnice. [online]. C2008 [cit 2012-03-09]. Dostupné na internete : <<http://www.jaknapsat.cz/podnikove-a-organizacni-smernice/>>.
- [27] ZÁKONY A KURZY. [online]. C2012 [cit 2012-02-08]. Dostupné na internete : <<http://zakony.kurzy.cz/40-2009-trestni-zakonik/paragraf-31/>>.

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

SBS Súkromná bezpečnostná služba

RTG Rentgen

LCD Liquid Crystal Displays - zobrazovacia jednotka z tekutých kryštálov

RFD Radio Frequency Identification – identifikácia na rádiovnej frekvencii

PKB Priemysel komerčnej bezpečnosti

EPS Elektronická požiarne signalizácia

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1: <i>Závory ovládané kartou (PCS - Security, 2012)</i>	23
Obrázok 2: <i>Turnikety (AP- Agopro, 2012)</i>	24
Obrázok 3: <i>Zariadenie na skenovanie batožín (Tureček, 1998)</i>	26
Obrázok 4: <i>Rámový detektor kovu s pásovým RTG detektorom (Tureček, 1998)</i>	27
Obrázok 5: <i>Rámový detektor kovu (Tureček, 1998)</i>	28
Obrázok 6: <i>Ručný detektor kovu (Tureček, 1998)</i>	29
Obrázok 7: <i>Kompletné skenovanie vozidiel (Ščurek, 2008)</i>	31
Obrázok 8: <i>Ukážka malých pák (Matras, 1957)</i>	38
Obrázok 9: <i>protiútok na útočníka s nožom (Matras, 1957)</i>	39
Obrázok 10: <i>Vykrytie pred spodným bodom do brucha (Matras, 1957)</i>	40
Obrázok 11: <i>Bolestivý očný chvat (Matras, 1957)</i>	41
Obrázok 12: <i>Ukážka kopu (Matras, 1957)</i>	42
Obrázok 13: <i>Útočník vytáhuje zbraň (Matras, 1957)</i>	43
Obrázok 14: <i>Zmena pozície (Matras, 1957)</i>	45
Obrázok 15: <i>Kamerový systém na vrátnici (HBH, 2011)</i>	48
Obrázok 16: <i>Kniha evidencie zásahov (vlastné foto)</i>	49
Obrázok 17: <i>Prechod zamestnancov cez turnikety (vlastné foto)</i>	51
Obrázok 18: <i>Zastavovanie vozidla (R.A.S.O, 2010)</i>	52
Obrázok 19: <i>Kontrola vozidla (R.A.S.O, 2010)</i>	53
Obrázok 20: <i>Kontrola pomocou zrkadla (AD značenie, 2010)</i>	54
Obrázok 21: <i>Zrkadlo na teleskopickej rúčke (AD značenie, 2010)</i>	54
Obrázok 22: <i>Program na kontrolu vozidiel (PCS- Security, 2012)</i>	55
Obrázok 23: <i>Kombinovaná vrátnica (BRS, 2010)</i>	56
Obrázok 24: <i>Ručný detektor kovov (Tureček, 1998)</i>	58
Obrázok 25: <i>Röntgenovanie batožiny (PCS, 2012)</i>	59
Obrázok 26: <i>Obsah batožiny po zröntgenovaní (ELMES, 2010)</i>	60
Obrázok 27: <i>Upozornenie osoby strážnikom a útok (vlastné foto)</i>	62
Obrázok 28: <i>Zákrok proti namierenej zbrani (vlastné foto)</i>	63
Obrázok 29: <i>Zákrok proti noži (vlastné foto)</i>	64
Obrázok 30: <i>Zadržanie útočníka a odvádzanie (vlastné foto)</i>	65
Obrázok 31: <i>Spacifikovanie útočníka (vlastné foto)</i>	66